

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2015 сыл
Алтынньы
24 күнэ
Субуота
№128-130 (10362)

12+

1935 сыл алтынньы 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улууһун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

ЭБЭРДЭ

СУОЛ ХАҤААЙЫСТЫБАТЫН
ЫТЫКТАБЫЛЛААХ
ҮЛЭИТТЭРЭ!

Эһигини улууспутугар суол хаһаайыстыбата тэриллибитэ 50 сылынан истинник эбэрдэлибит! Бары билэрбит курдук, суол — олохпут хорук тымыра. Ханна да, хаһан да буоллун хас бирдии киһи уопсай сорука, тус наадатыгар айанныыр, онуоха сөптөөх уонна туруктаах суола суох сатамат. Оттон үлэ бары салаатыгар — тутууга, хааччыйыга, эт-хаан өттүнэн сайдыыга — суол баара быһаарылыах усулдуобуйа буолар. Эһиги күнүгэр бары хайыскаларга суолууну оҥорор, көрөр-истэр сорукутун күн бүгүнүгэр диэри чистээхтик толорон кэлбиккин бэлиэтибит. Инникибит суола суох сайдыбата биллэр, онон эһиги күүрээһин үлэтиттэн тутулуктааҕа өйдөнөр.

Баҕарабыт улахан ситиһиилэри, чэгиэн доруобуйаны, көнө суолу-иһи!

Александр АТЛАСОВ,
«Нам улууһа» МТ баһылыга
Степан МАТВЕЕВ,
улуус баһылыгын тутууга
солбуйааччы

Тутуу —
сайдый кэрэһитэ

САҢА ДЬИЭ — САҢА ОПОХ

«Хаарбах дьийтэн көһөрүү» программа чэрчитинэн, Нам сэлиэннэтин Чернышевская аатынан улуусааҕа алтынньы 21 күнүгэр саҥа таас дьийэ бастагы сваятын түһэриитэ үөрүүлээх быһыыга-майгыга ааста. 3 этээстээх, 2 подъездтаах, 1670,25 кв.м иннээх, 38 квартиралаах дьийэ тутуллуо. Уопсайа 105 006 082 солк. суума көрүлүннэ, онтон 24 714 690,27 солк. федеральной бюджеттан, 6 894 013,0 солк. СР бюджетиттан, 2 204 602,09 солк. «Ленскэй нэһилиэк» МТ бюджете

тыттан уонна бюджеты таһынан 71 192 776,96 солк. 7 элбэх квартиралаах дьийтэн көһөн кэлиэхтэрэ: 2 №-дээх Комсомольская 20, 31 №-дээх М. Аммосов аатынан, 8 №-дээх Октябрьская, 34, 44, 45 №-дээх Чернышевская аатынан уулуссалар.

Саха сиринэн алгыс сиринтумун Петр Охлопков ытта. Үөрүүлээх тэрээһингэ «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга Андрей Новгородов, баһылыгы тутуу, энергетика, олох-дьаһах хаһаайыстыбатыгар солбуйааччы

Павел Федоров, «Намстрой» тэрилтэ ген. директора Вадим Кутуков, «СЭЗ» МКУ директора Александр Алексеев тыл эттилэр. Тутуллуохтаах саҥа дьийэ хаачыстыбалаах, сылаас, үйэлээх буоллун дьон туран, Саха сирин тон буорун тобулар бастагы сваяга тутааччылар үгэстэрин тутуһан шампанскайы үлтүрүттүлэр уонна бары бииргэ хаартыскага түһэн үөрэн-көтөн тарҕастылар.

А. СОЗОНОВА

Хайдах олордугут, ыаллар?

Быйылгы сылга нэһилиэккэ благоустройство үгүс үлэ ытыгына. Ол курдук, Саха республикатын, транспортка министерствотын нөҥүө, нэһилиэк иһинээҕи суол оҥоруутугар 997 тыһ. 500 солк. суума үп көрүлүбүтүгэр, нэһилиэк дьаһалтата эбии 52 тыһ. 500 солк. көрөн, «Чоомуос» кварталыгар, Березовая уулуссаны «Уйгу» ООО тэрилтэ оҥорор буолла.

ОЛОХПУТУН ТУПСАРАБЫТ

Ууну ыраастыыр станцияга оборудованиета таныллан бүттэ.

Нэһилиэк спортсаалатын тутуутун салгыы ытырга бу күнүгэр аукцион ытылла турар. Түмүгэ алтынньы 21 күнүгэр тахсар.

Эһиили сылга саҥа детсад тутууга, республиканскай программага киирбитинэн сибээстээн, эргэ детсад дьийтэ көтүрүлүннэ. Дьийэ көтүрүүтүгэр Стрекаловскай Андрей Леонидович үлэлээтэ. Сыбаалкаҕа барар суолга урукттан сыһыт тимир сыбаалкатын хомуйууга, эргэ баанньык дьийтэ көтүрүүгэ Слепцов Иван Петрович үлэлээтэ.

Е.С. Сивцев — Таллан Бүрээ аатынан орто оскуола бу күнүгэр Бүтүн Россиятааҕы олимпиада 5-11 кылаастарга ытылла турар.

Алтынньы 14 күнүгэр «Айылгы» СК аҕа саастаахтар күннэригэр аналлаах биэчэр буолан ааста. Бу күн үтүө-мааны дьоммутугар анаан истинг эбэрдэлэр этилиннилэр, ыллам ырыалар ыланьнылар. «Оҕо сааһым откыртката», «Обуруот аһыттан интэриэһинэй барыанна» уонна Кыайыы туһунан хоһоон күрэхтэрэ ытылынылар.

Нэһилиэкпит Ытык киһитэ Суздалова Степанида Степановна 90 саастаах үбүлүөһүнэн нэһилиэк дьаһалтатын, ветераннар сабиэттарын ааттарыттан эбэрдэ суруктар, бэлэхтэр туттарылынылар. Бу күн 60 саастарыттан үөһэ саастаах дьоммутугар нэһилиэкпит бааһынай хаһаайыстыбалара «Шмидт», «Дьулус-97» хаппыста, моркуоп, сүбүөкүлэ бэлэх ууннулар. Сыл ахсын ветераннары обуруот аһынан хааччыйар бааһынай хаһаайыстыба салайааччыларыгар Уваровскай Григорий Григорьевичка, Сивцев Михаил Петровичка ветераннар махталлара улахан.

В. КОЛЕСОВА, Бөтүг

«ХААЙТАРЫНЫ» ХАРГЫҤА СУОХ

Алтынньы 15 күнүгэр уу суола сабылынна. Онуоха өрүс угуордаагы нэһилиэккэргэ кыһынны суол эрэ турдаҕына, барар-кэлэр усулдуобуйалара олохтонно.

Арбын нэһилиэтин олохтоох дьаһалтата иһитиннэрибинэн (баһылык Н.А. Соловьев), чоһунан ахсынньыга диэри хааччыллан олоролор. Киин хоччулунай 11 социальной объекты, 55 олоор дьийэ ититэр. Биэр бородуукта маҕаһыннаахтара, аһын-үөлүн тастыбыт. 2009 сылтан пекарня үлэлиир. Сэбиэдиссэй — А.В. Жиркова. Анисия Васильевна кэпсэбитинэн, эһиил кулун тутарга диэри тийэр 10 тн бурдуктаах эбит. Күн өрүү-өрүү 100 килиэби буһаран таһаарар. Биэр киилээх килиэп сыаната 43 солк. тэҥнээр. Урукку дьылларга улуус администрацията бурдукка көмөлөһөр эбит, кэнники көмө көрүлүбүт буолбут. Онон пекарня сэбиэдиссэй, түгэниэн туһунан, ыраах сытар нэһилиэккэргэ бурдук, килиэп курдук тыын боһуруоска болҕомто ууруллан, көмө сөргүтүллэрин туруорсар. Быйылгы бурдугун нөмүгүлэри кытта дуогабар түһэрсэн ажалларбыт, итинэн олохтоох дьаһалта 100 тыһ. солк. көмөлөспүт.

Бу күнүгэр агрокластер программатын нэһилиэккэ 150 төбө хотон үлэбэ киирээри турар. Бу тыа хаһаайыстыбатыгар ылык-

таах дьыаланан эдэр, эрчимнээх олохтоох уолаттар ылсан, грант ылан, хоробор муостаагы тэһит эрэллэр.

Көбөкөн олохтоох дьаһалтата иһитиннэрибинэн (баһылык Д.Д. Бугаев), сайыны этэннэ туораан, навигация сабыллыбыт. Бюджет үлэһиттэрэ икки ыйдаагы хамнастарын ылан, хаайтарыыга астарын, таһастарын хааччымиттар. Хаайтарыы иннинэ «Туймаада нефть» тэрилтэ кэлэн нэһилиэнньэбэ бензин атылыан барбыт. Билигин нэһилиэккэ үтүө дьыала хамсааһын чэрчитинэн, КСК тутулла турар, онон суботунуу саҕаланан үлэ-хамнас күүстээхтик ытыллар. Бастагынан олохтоох дьаһалтага, кулуубка үлэлиир уолаттар тахсаннар, үһүс күнүгэр үлэлиир сылдыаллар. Салгыы графигынан бары тэрилтэлэр тахсаллара күтүллэр. Быйыл киин ититэр ситимгэ 14 чааһынай дьийэ холбомут.

Алтынньы 19 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын сокуонун барылын дьүүллэспиттэр. Алтынньы 21 күнүгэр саҥа саҕалыыр фермердэри кытта сүбэ мунньах буолбут, ол түмүгүнэн эһиил агрокластерга 6 бааһынай хаһаайыстыбаны бөлөмнииргэ сорок ылыммыттар. Улуустан РЭС үлэһиттэрэ быйыл сайыны быһа үрдүк күүрүүлээх уот ситимин СИП

кабельга уларыта сылдыаллар. Балаһан ыйын 30 күнүгэр дьаһалта үлэһиттэрэ суботунуугунан биоотходнай дьааманы ыраастабыттар. Депутаттар саҥа састааптара алтынньы 1 күнүгэр бастагы сессияларын ыһыттар, бэйэлэрин истэригэр биэс комиссия тэрийбиттэр.

II Хомуостаахха (баһылык А.К. Дмитриев) чоһ саппаһа барыта тийибит. 6 хоччулунай 7 социальной объекты, 40-тан тахса чааһынай дьийэ итинэн хааччыйар. Үс чааһынай маҕаһыннаахтар. Наада тирээтэбинэ астарын-үөллэрин Бэстээхтэн, Суоттуттан атылаһаллар. Пекарня өрөбүлэ суох үлэлиир, күнүгэ 70 килиэби оҥорон таһаарар. Быйыл обуруот аһын үүнүүтэ хайда сыллардааҕар мөлтөх. Хаппыыстанан Уус-Алдан Тумулуттан хааччыммыттар. Үт туттарыта бу ый 20-н бүһүт. Үүнэргэ Н.П. Ширяев бааһынай хаһаайыстыбатыгар 32 ынах, 1 оҕус, 24 ныйрэй, 85 баран иитиллэр. Туруктара этэннэ.

Нэһилиэккэ Ийэлэр, кыргыттар күннэрин бэлиэтэбиттэр. Ток-шоу тэрийэн ыһыттар, 9-10-11 кылаас кыргыттарыгар бэсиэдэ аахпыттар.

Бэлиэтэннэ
Л. НОГОВИЦЫНА

Болҕойун!
Болҕойун! Болҕойун!

«АҤАҤАС ЭФИР»

УЛУУСПУТ
УБААСТАБЫЛЛААХ
ОЛОХТООХТОРО!

Бдь. алтынньы 29 күнүгэр 18 ч. 15 мүн. «Нам улууһа» МТ баһылыга Александр Атласов «АҤаҤас эфиргэ» улуус дьонун-сэргэтин ыйытыларыгар хоруйдуоҕа, социальной-экономической балаһыанньа тула киирбит этилэри ырытыаҕа.

«АҤаҤас эфиргэ» улуус баһылыгын бастагы солбуйааччы Инна Иннокентьевна Сивцева, баһылыгы тутууга солбуйааччы Степан Степанович Матвеев, баһылыгы экономикаҕа уонна үпкэ солбуйааччы Марина Викторовна Обутова, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын салайааччыта Ефим Ефимович Гоголев кыттыыны ылаалар.

Улуус баһылыгар, солбуйааччыларыгар ыйытыларыгытын уонна чопчу этилэргитин алтынньы 19 күнүгэр үлэ чааһыгар 41-1-84, 42-1-39 тел., кизһэ 18 ч.-22 ч. уонна өрөбүл күнүгэр 42-8-70, 89141062123, 89841186934 сот. тел. биэрэбит. Алтынньы 29 күнүгэр «АҤаҤас эфир» кэмигэр ыйытыларыгытын уонна этилэргитин 41-1-06, 89141062123, 89841186934 сот. тел. ситэри биэриэххитин сөп.

Күндү доһоттор! «АҤаҤас эфиргэ» актыыбынай кыттыыны ылан улууспут сайдытыгар тус кылаакытын киллэрэргитигэр ынырабыт.

Улуус дьаһалтата

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Энгиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2016 сыл бастагы анарыгар сурутуу ытыллар.

6 ыйга — 486,12 солк.,
3 ыйга — 243,06 солк.,
1 ыйга — 81,02 солк.
Хаһыат индексэ —
P0005, нэдиэлэбэ иккитэ тахсар.

СУРУТУУ -
2016

СЭРГЭХ ОЛОҔУ ОЛОРБУТА

Евсеев Семен Спиридонович Нам улуунун Кунаҕан Бал гэр орто бааһынай ыалга 1911 с. атырдьах ыйын 2 күнүгэр төрөөбүтэ. 1921 с. Намга үөрэнэ кириэн 7 кылааһы бүтэрэр. 1932 с. артыалга табельцигынан, «Кыһыл Ынахсыт» колхозка ферма сэбидиссэһинэн, комсомольскай тэрилтэ секретарынан үлэлиир.

Актыбынай комсомолены 1934-1935 сс. Дьоккуускайдаагы байыаннай оскуолаҕа үөрэххэ ытталлар. Үөрэбин бүтэрэн младшай лейтенант званиелаах кэлэр. Комсомол райкомун сэбидиссэһинэн үлэлэтэллэр. 1940-48 сс. диэри Нам — Покровскай оперативнай группа командырынан үлэлиир. Сэри сылларыгар милиция үлэтэ олус ыарахан этэ.

1948 с. Семен Спиридонович Дьоккуускайдаагы культпросвет оскуолаһы бүтэрэн баран Нам райисполкомун культураҕа отделын сэбидиссэһинэн, Хатын-Арыы нэһилиэк сэбиэтин исполкомун председателинан, өр сылларга Хатын-Арыы уонна Кыһыл-Дэриэбинэ кулуубун сэбидиссэһинэн үлэлиир. Семен Евсеев кулууп иһинэн куруһуоктары ытара, пьесаҕа

оонньуура, ыллыыра, музыкалыыра, оркестрга, хорга бэйэтинэн өрүү кытара, көхтөөх, ирдэбиллээх салайааччы этэ. «Ленин суола» хаһыат актыбынай корреспондента, элбэх ахсааннаах ыстатыйалары, хоһооннору суруйбута. Сорох хоһоонугар ырыалардаах, ону дыоно-сэргэтэ таптаан ыллыыр.

1943 с. партия чилиэнэ. Тыа хаһаайыстыбатын уонна кулууп үлэтэ барыта биир хайысханан барара. Оройуонна буолар куоталаһыыга баһынгар ахсааннарыгар кириэстэллэр. Ханнык баһарар үлэҕэ ыччат көхтөөхтүк үлэлиирэ, сынньанара. Ону барытын Семен Евсеев салайар. Ханна да үлэлээбитин иһин ис сүрүбүтүн кыһаллара.

Семен Спиридонович Евсеев улуус уонна нэһилиэк олоҕо сайдарыгар элбэх сыратын уурбут киһинэн буолар, ол курдук элбэх грамоталаах, дипломнаах, уорданаах. Сүрдээх сэргэх өйдөбүллээх олоҕу олорон ааспытта. Ону өрүү өйдүү-саныы сылдыахтара сиэннэрэ, оҕолоро, аймахтара, табаарыстара.

«Хатын - Арыы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтатын архивыттан

САХААРАП СААРЫСТЫБАТА

Биһиги аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит Захаров Петр Егорович ыам ыйын 27 күнүгэр 1926 с. Чурапчы оройуонун Төлөй нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Аҕабыт биригэ төрөөбүт бэйэлэрэ эбит. 1 кыыс, 4 уол. Бириккыра быраата Николай Егорович Чурапчыга өр сылларга коммуналнай хаһаайыстыбаҕа сварщиктынан үлэлээбитэ. Бочуоттаах сынныаланна олоор. 2 кыыстаах, 1 сиэннээх.

Биһиги аҕабыт оччотооҕу кэм оҕолорун курдук эмиэ борбуйун көтөҕөөт дьэ ис-тас үлэтигэр эриллэн хороччу улаатан эрдэбинэ удаһынаах аан дойду сэриитэ күөдүйүбүтэ. Саха саарыннара, чулуулар маннайгы хомуурга түбэһэн уоттаах сэриигэ Ийэ дойдуларын немецкэй-фашистскай халабырдытартан көмүскүү төрөөбүт алаһа дьэилэриттэн, алаастарыттан кытаанах санааланан, арҕаа фронтта аттаммыттар. Тыылга хаалбыт кырдыаҕас-кыаммат, оҕо, дьахтар санныгар фронт, Кыайыы туһугар кытаанах үлэ сүктэриллибитэ.

1942 с. Чурапчы оройуонунтан хас да нэһилиэгэ хоту Кэбээйи, Булун оройуоннарыгар балыктаа дьон сүүһүнэн киһини туох да бэлэмэ суох кураанах кытылларга баарсанан илдьэн сүөкүүлэр. Манна аҕалан биригэ-эдэлэргэ арааран балыктаа олордоллор. Аччыктааһыны, тымныыны тулуйбакка оҕо, дьахтар киһи бөҕө Кэбээйи, Булун кытылларыгар хаалаллар.

Бүтүрдээҕи Таас Тумуска, Кэбээйи оройуонугар тиксэрэллэр. Дьэ, манна 15-16-лаах уол улахан дьону кытта тэбис-тэнгэ тымныы ууну булкупан балыктаһар, бултаһар. Сайын бырдаҕа, оҕойуга, кыһын тыала, чысхаана, тибиитэ. Киһи бөҕө тонгон, хоргуйан, аччыктаан өлбүттэр. Аҕабыт онно араас үлэҕэ барытыгар сылдыбыт. Кэпсиир этэ балыктаабыт балыктарын күөлгэ биридии сыарҕа көлүүр ытара соһоллоругар сөп гына тонгортон иһэллэр эбит. Ону түүн ыйданга быһыһан, сарсыарда эрдэлээн көлүүр ыттарынан таһаллар эбит. Көлүүр ыттарга мас арыытыгар, саахарыгар нуорма көрүүлэр эбит. Ыт аһыттан бэриһиннэрэр этибит дириэ. 1950 с. аҕабыт хоту дойду кыһарҕаннаах олоҕун этэнгэ туораан өг буордаах Энциэли хочотун

булар. Петр Егорович Кэбээйиттэн кэлэн 1954 с. маннайгы уола күн сириг көрбүтэ. Иккис уола 1957 с. төрөөбүтэ. Үһүс оҕо, кэтэһиллээх кыыс, 1964 с. төрөөбүтэ. Кэргэнэ Аверьянова Анфиса Георгиевна Граф Бизэргэр пароходство остолобуойугар поварадыта. Кэлин дьынэн тыаҕа үүтээннэринэн көһө сылдьан үлэлээбиттэрэ. Онно истопнигынан, охранныгынан сылдыбыта. Нам оройуонун Карл Маркс колхозугар тутууга болуотунньугунаан кириэр. Манна эмиэ ханнык да үлэттэн чабыбакка үлэлиир. Тутуу ыарахан үлэтэ мас кэрдиттэ, сайын от үлэтэ. 1956 с. бөдөҥсүйөн Аммосов аатынан совхоз диэн Хатырык нэһилиэгэр киһинэнэн тэрийэллэр. Онно совхоз хонтуората умайан туох баар докумуона, трудовой кинийскэтэ умайан хаалар. Ону ирдэһэ сатыыр да туту да кыайан көмөлөспөттөр. Кэлин Аммосов аатынан совхозтан арахан «Хатын-Арыы» совхоз тэриллэбитигэр онно уокка отгор уонна тутуу маһын кэрдиттин курдук ылбычча киһи кыайбат ыарахан үлэтигэр кырдыан 1982 с. пенсияҕа тахсыар диэри дыһыардаахтык үлэлээбитэ. Биһиги аҕабыт сааһын тухары наар илии хара үлэтин үлэлээн төһөлөөх маһы кэрдэн, төһөлөөх ыал унаар буруотун отуннаран, төһөлөөх киһиэхэ дьэилэрин маһын бэлэмнээн көмөлөспүтүн ааҕан сиппэктин. Дэлэҕэ бу Сэргэлээх Аартыгыттан үөһэ мыраан үрдүттэн Кэнкэмэ үрүөҕү тийэ Сахаарап Саарыстыбата диэн норуот номоҕор кириэ дуо?

Аҕабыт, эһэбит килбиэннээх үлэтэ элбэх грамоталарынан, Махтал суруктарынан, сыаналаах бэлэхтэринэн бэлиэтэммитэ. Кини «Тыыл ветерана», «Улуу Өктөөп Өрөбөлүүсүсүйэтин 80 сыла», «Маршал Жуков 100 сыллаах үбүлүөй», «Кыайыы 50 сыла» диэн мэтээллэринэн наҕараадаламамыта. 2000 с. оҕолоругар олорон ыалдьан өлбүтэ. Биһиги аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит Захаров Петр Егорович бу орто дойдуга уол оҕо төрөөн эрэйи эгэринэн тыһаран, үлэлээн-хамсаан бар дьон махтаһын ыла. Билигин кини олоҕун оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ салгыыллар.

Кыһына, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, күтүөтэ

БАРЫТА КЫАЙЫЫ ИҢИН

Игнатьева Татьяна Спиридоновна 1925 с. ахсынны 17 к. төрөөбүтэ. Ийэтэ 25 сааһыгар төрдүс оҕотун оҕолонору өлбүтэ. Аҕалара быраатынаан бэйэлэрэ көрөн улаатыннарбыттара. Аҕаларын быраата, ыарыһах киһи, кинилэргэ ийэ буолан ынахтарын ыан, күөстээн-астаан, лэппиэскэ онгортон, таҕастарын абырахтаан кэргэн ылбакка Татьяна Спиридоновна 15 саастааҕар өлбүтэ. Хотону кытта биригэ тулар буюр муостаҕа үөскээбиттэрэ. Суорунаҕа бурдук тардан аһыыр этилэр.

Тулаайах, тийиммат буолан хойутаан икки быраатын кытта оскуолаҕа тэнгэ кирибиттэрэ. Татьяна Спиридоновнаны дьэһит онгортон ынах ыатан, астарын астаган олоордоору оскуолаҕа ытыахтарын баһарбат этилэр. Манна оскуола суох кэмигэр маннай мантан Намга баран үөрөнөр этилэрэ, тонгон үлүйэ-үлүйэ сылдыаллара. Сэри саҕана аччыктааһын элбээбитэ. Дьон наһаа хоргуйан Мэндээрэр дьэһитигэр үлэһиккэ күнгэ биригэ хаппыста сэбидрэхтээх убаҕас миин биэрэр этилэр, ону дьэһилэригэр аҕалан үлэлэстэн иһэллэрэ.

Тулаайах буоланнар, баһар, аччыктаан ирдэһит этилэр. Ону үтүө санаалаах колхоз председателэ Корякин Прокопий Иванович аҕаларын оройуонна колхоз сыһыспаратыгар мас кэрдэн тэрилтэҕэ киллэрэргэ ыһыпта, онно үлэһиккэ килиэп толгуна биэрэллэр этэ. Онон килиэптээн сиэн баччаанга диэри доруобай тийээн олордочтот диэн үөрэллэрэ, Прокопий Ивановичка баччаанга диэри махтааналлара. Элбэх оҕолоох, килиэптээн оҕолорун аһаттын диэн ыһыт буолуохтаах. Килиэп иһин ким барыта барыа этэ. Намга үөрэнэ баран иһэн Нам бэкээринэтин таһынан аһан иһэн хара килиэп сыта кэлэрин тохтоон ымсыыран тура түһэн сытын ылааллара. «Аата минньигэһин, сибит киһи» дэһэллэрэ.

Тыаҕа олорбут буолан хаһыат, араадыһа диэни билбэт этилэрэ. Сэри буолбутун туһунан чуғас аймахтара Попов Егор Иннокентьевич Намтан тахсан дьонноругар кэпсээбитэ. Ону кинилэр истибэттэрин курдук гына кыратык кэпсэтэллэрэ. Баһын-атаһын иһиттэхтэринэ, сэри

буолбутун кэпсиирэ. Аҕыах хонон баран Дьяконов Данил диэн оҕоньор дьукаахтарыттан Игнатьева Сааньаттан кэлэн табах көрдөөбүт, сэри буолбут, уолум сэригэ барар буолла диэбит.

Ити кэнниттэн сотору дьону хомуйан чуғас убайдара, эдэр үлэһит дьонноро утуу-субуу хомуллан барыталаан испиттэрэ. Дьэ, онтон улам улахан Аҕа дойду сэриитэ буолбутун өйдөспүтэ. Ол кэмгэ даҕаны кураан-сут сағаламмыт кэмэ этэ. Ол кэмтэн оҕолор, кырдыаҕастар төһүү үлэһит дьон буолбуттара. Саас бурдук ыһыта барыта көлө-илии күүһүнэн үлэлэнэрэ. Бааһыналарын онгортон бүтэн кириээт да сотору отуу бараллара. Онтон бурдук хомуйа тахсаллара. Аны төттөрү хара күһүнгэ диэри окко кириэн үлэһиллэрэ. Сарсыарда эрдэттэн киһэ харанга диэри барыта Кыайыы туһугар диэн үлэһиллэрэ.

Ас-таҕас улам аччаан барбыта, аһыбат бурдук хааһытын, убаҕас суоратынан үсээнэллэрэ. Отчуттары аһаагы бири ыһыккыт кириэн ыһаһын үтүнэн суораттан сарсыарда иһиттэригэр суорат кутан биэрэр этэ, син аһаабыт суоттанан үлэһит этилэрэ. Күһүн көлө сиэтэр буоллахына ол кэбиһэр отун бүтэ илигинэ тахсыбат этилэрэ. Отун көстүбэт, уот оттолор, онон сирдэгэн окко көлөлөрүн сиэтэн илдьэллэрэ. Оннук харанга дылы үлэһиллэрэ. Кэбиһэр оҕоньоттор отторо бүтэ илигинэ тохтооботторо.

Аны байыаннай нолуок, сүөһү нолуога хомуйаллара. Ону дьонноро хайдах төлүүллэрин билигин да кыайан өйдөбөттөр. Биригэ бири сылабаардаахтарын оппустаан барбыттара. Кыһынын балбаах тиэһитэ бааһынаҕа. Аны хаар типтэргэ «сиит» диэн онгортон бааһынаҕа таһааран турораллара. Бурдук үүннэрин аһаары. Турар-турбат барыта Кыайыы иһин диэн үлэлээбитэ. Сут дьылтан аччыктаан өлөөччүлэр да бааллара, аас-туор кэмгэ түбүркүлүөс ыарыттан кинилэр саастылаахтара элбэх киһи өлөн туораабыттара.

«Хатын - Арыы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтатын архивыттан

СЫРДЫК СЫДЬААЙЫЫҢ УМНУЛУБАТЫН

Биһиги аҕабыт Колесов Михаил Михайлович (дьонно биллэринэн Ээлэ) 1912 сыллаахха алтынны 18 күнүгэр 1 Хомуस्ताах Муччуку нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Оҕо сааһа 1 Хомуस्ताах кэрэ сирдэригэр Арыы Тииккэ, Хара Ылыкка (кыстыктара), Моҕуруокка (сайылыктара) аастыта.

30 сааһыгар сэбиэскэй армияҕа ынгырыллар. Үлэ, тыыл ветерана, РФ үөрэҕириитин туйгуна, Хомуस्ताах нэһилигин бочуоттаах олохтооҕо Колесов Семен Семенович кэпсириинэн, 5 ини-бии Колесовтар: Колесов Илья Николаевич (Ылдыаа), Колесов Иван Николаевич (Уһун Уйбаан), Колесов Семен Николаевич уонна биригэ төрөөбүт убайдыы бырааттыылар Колесов Иван Михайлович (Тараҕай Уйбаан), Колесов Михаил Михайлович (Ээлэ) сэригэ хомуллан баралларыгар, олохсуйан олорбут сирдэриттэн кыраый харыйаны илиһирэринэн түөрөн аҕалан сайылыктарыгар «Моҕуруотка» олордубуттар «сэрииттэн төннөн кэлбэтэхпитинэ, бу харыйа үүнэн-силлилээн дьоммутугар-сэргэбитигэр, ыччаттарытыгар кэриэстэбил бэлиэ буолуо» диэн кэс тылларын эппиттэр. Бу харыйа билигин баараҕай улахан харыйа буолан, Моҕуруот сыйытыгар үүнэн силлилээн турар. Кэлинги кэмгэ бу харыйаны үйэтиги үлэтин харыстаан-бүөбөйдээн, көрөн-истэн тыһынаах тиздэбит киһинэн Колесов Семен Николаевич аччыгы уола, үлэ, тыыл ветерана, спорт ветерана, РФ үөрэҕириитин туйгуна, Хомуस्ताах нэһилигин бочуоттаах олохтооҕо Колесов Семен Семенович II буолар. Кини былыр хаһан эрэ Моҕуруот сиригэр сытан хаалбыт Мэнэ тааһы булан аҕалан баараҕай харыйа аһыгар туруорбут уонна ылтаһынга 5 ини-бии Колесовтар ааттарын суруйан туруорбут. Тулатын күрүөлээбит.

Аҕабыт 1946 с. сайыныгар диэри Монголия кыраныссатыгар, Арҕаа уонна Илин фронтнарыгэ рядовой стрелогунан сулуспалаабыта. Кини сулуспалаабыт 17-с армиятын 149-с стрелковай полката Большой Хинган хайатын, Маньчжурия сиригэр Мукден Танан, Туссиян куораттары босхолоспота. Япония сэриитигэр разведкаҕа үтүөлэрэ хорсунун иһин мэтээли-

нэн бэлиэтэммитэ. Ону тэнгэ Маньчжурияны босхолоһунна хорсунук сэриилэспитин иһин Верховнай Главнай Командующай И.В. Сталин илии баттаһыннаах Махтал суругу ылбыта. 34 сааһыгар 1946 сыл сайыныгар этэнгэ төрөөбүт дойдутугар эргиллэн кэлбитэ. Бу сыл Хаҕалас улуунун Хахсыгыттан төрүттээх Өктөм кыһын Матрена Дмитриевнаны кэргэн ылан ыал буолбуттара. 1948 сылтан 1951 сылга диэри Жданов холкуоска хонуу биригэ-дыириинэн үлэлээбитэ. 50-с сылларга бааһыналарга, ходуһаларга дьабыра кыыл үөскээн өрө турбут. Маны утары охсуһууга күргүөмнээх үлэ турбута. Хапкаанынан бултаан тириитин соҕотуоһа туттараллара. М.М. Колесов бастын хаачыстыбалаах тириилэри туттаран маннайгы миэстэни ылбыта, куоталаһыга республикаҕа уонна 1957 с. Стахановскай үлэтигэр II степеннээх дипломунан бэлиэтэммитэ.

1968 с. 56 сааһыгар пенсияҕа тахсыбыта. Ол да буоллар араас таһымнаах үлэлэргэ өрүү кытара. Совхозугар кини бэйэтин бачымынан ынгыры тыһааран үлээннээхтэрин пенсиялаахтары түмөн бааһынаы бөлүүр 3,5 км усталаах остуолба бүтэтин туттуттара. Пенсиялаахтар сайынгы күөх быһаанга сүөһү аһын бэлэмнииргэ эмиэ үлэлэһэллэрэ. Сайын устата 100 тонна оту бэлэмнииллэрэ. Кыстыкка кириигэ кырдыаҕастар хотону өрөмүөннээһингэ кыбыһыны, далы тутууга көмөлөһөллөрө. Сүөһүгэ эбии аһылык оҕоһуутугар эмиэ көхтөөхтүк кытталлара. Маны барытын сатабыллаахтык тэрийэн үлэлэтэрин иһин Михаил Михайлович куруук хайҕалга сылдыра, маны таһынан оттуур звеноларга бэйэтин баҕатынан атырдыах, кыраабыл, сүгэ угун, дояркаларга күрдэхтэри онгортон, сипширдэри быһан көмөлөһөрө.

Кэлин хас да сыл устата нэһилиэк кулуубугар хачыгаарынан үлэлээбитэ. Оччолорго таас чоҕунан отгон иттигини биэрэллэрэ. Кини үлэлиир кэмигэр кулууп мэдди ичигэс, сыһылаас буолан Михаил Михайлович олохтоохтор махталларын ыла.

Аҕабыт чаҕылхай олоҕун билигин кини оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ салгыыллар. Ол курдук билигин 17 сиэн уонна 25 хос сиэн буолдулар. Ийэлээх аҕабыт төһө да үөрөҕө суох буолдулар биһигини киһилии өйгө-санааҕа иһиппиттэр, бэйэлэрин илэ холобурдарынан улаатыннарар, үлэһит, үөрэхтээх дьон онгортотторо. Төрөспүттэригэр барахсаттар, саха боростуой дьон, олоххо барыны кыайар үөрэх баарын, ситиһин төрдө үлэ буоларын мэдди тоһоҕолоон иһиппиттэр, үөрөспүттэр эбит.

Улахан кыһына Г.М. НИКОЛАЕВА

**РЕШЕНИЕ № 2-38С
от 22.09.2015 г.**

Об определении границ прилегающих территорий, на которых не допускается розничная продажа алкогольной продукции в муниципальном образовании «Модутский наслег»

В соответствии со ст.16 Федерального закона «О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции и об ограничении потребления (распития) алкогольной продукции» от 22.11.1995 №171-ФЗ, Постановления Правительства РФ от 27.12.2012 г. №1425 «Об определении органами государственной власти субъектов Российской Федерации мест массового скопления граждан и мест нахождения источников повышенной опасности, в которых не допускается розничная продажа алкогольной продукции, а также определения органами местного самоуправления границ прилегающих к некоторым организациям и объектам территорий, на которых не допускается розничная продажа алкогольной продукции» и Устава муниципального образования «Модутский наслег» РЕШИЛ:

1. Не допускается розничная продажа алкогольной продукции в детских, образовательных, медицинских организациях, на объектах спорта, образования,

культуры и на прилегающих к ним территориях.

2. Определить границы прилегающих территорий по прямому способу расчета расстояния в радиусе 300 метров от организаций и (или) объектов, указанных в п.1. Началом отсчета расстояния прилегающих территорий считать:

а) при наличии обособленной территории – от входа для посетителей на обособленную территорию организации и (или) объекта, указанного в п.1.

б) при отсутствии обособленной территории – от входа для посетителей в здание (строение, сооружение), в котором расположены организации и (или) объекты, указанные в п.1.

3. Указанный в п.2 метраж

распространяется в равной степени для каждого вида организации и (или) объекта, указанного в п.1.

4. Утвердить схемы границ прилегающих территорий для каждой организации и (или) объекта, указанных в п.1 согласно приложениям №1 – 6.

5. Обнародовать настоящее Решение на стенде официальной информации наслежного Совета, разместить на официальном сайте МО «Модутский наслег» www.sakha.gov.ru и опубликовать в улусной газете «Энсиэли».

6. Настоящее решение вступает в силу со дня его опубликования.

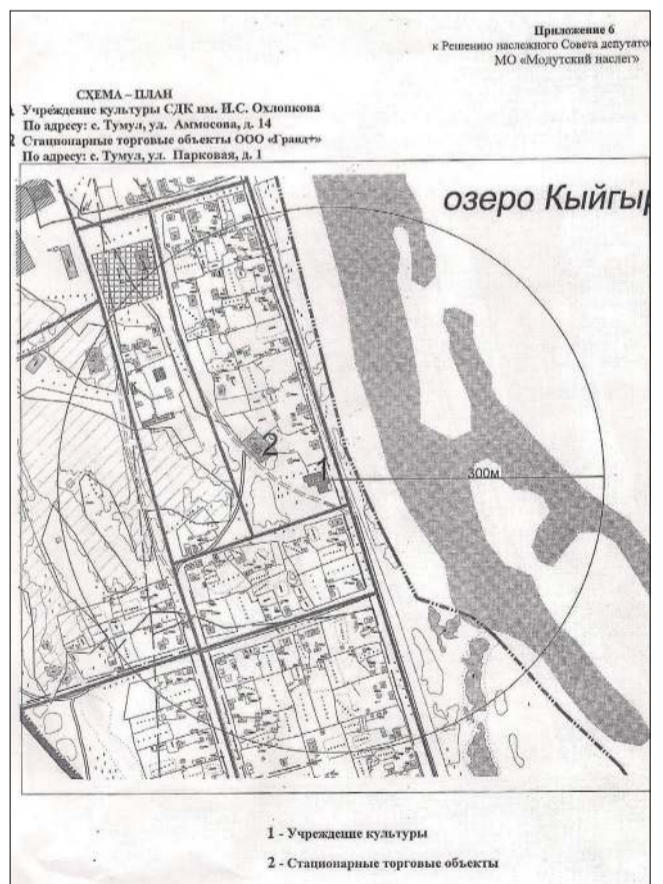
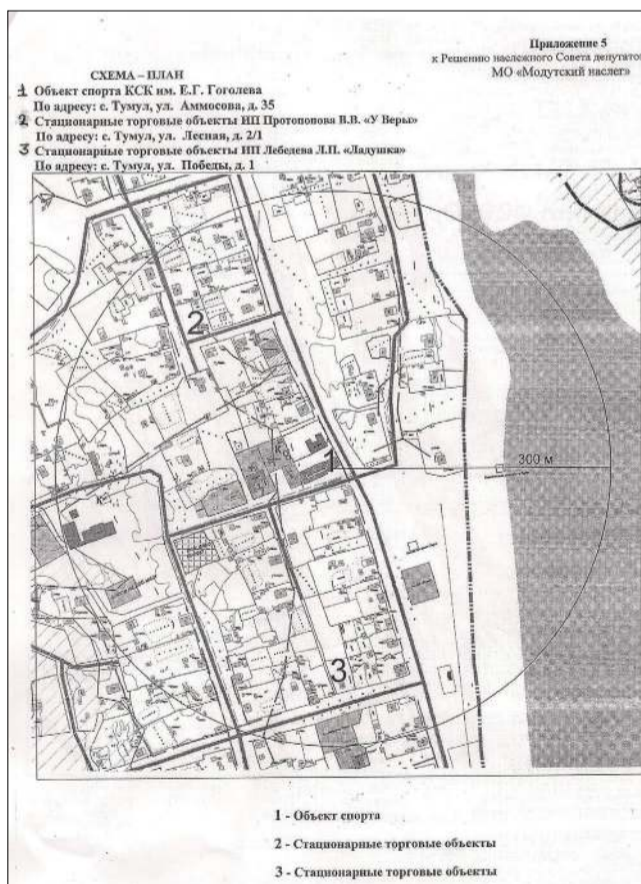
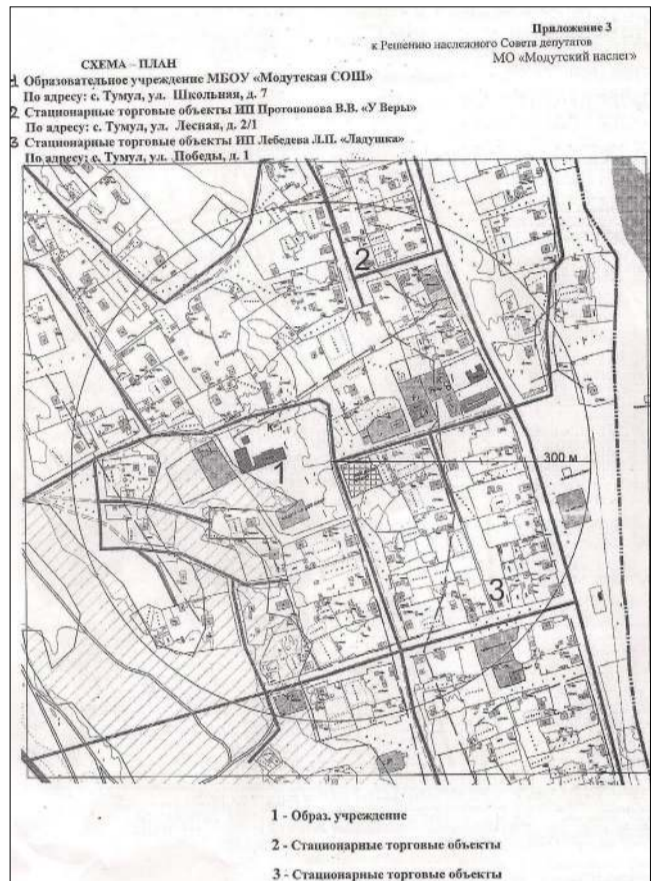
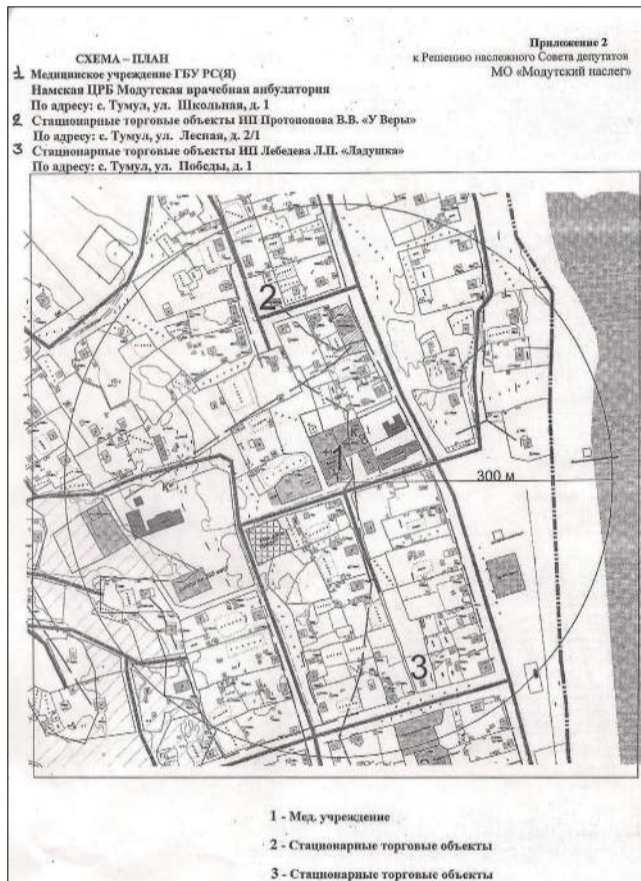
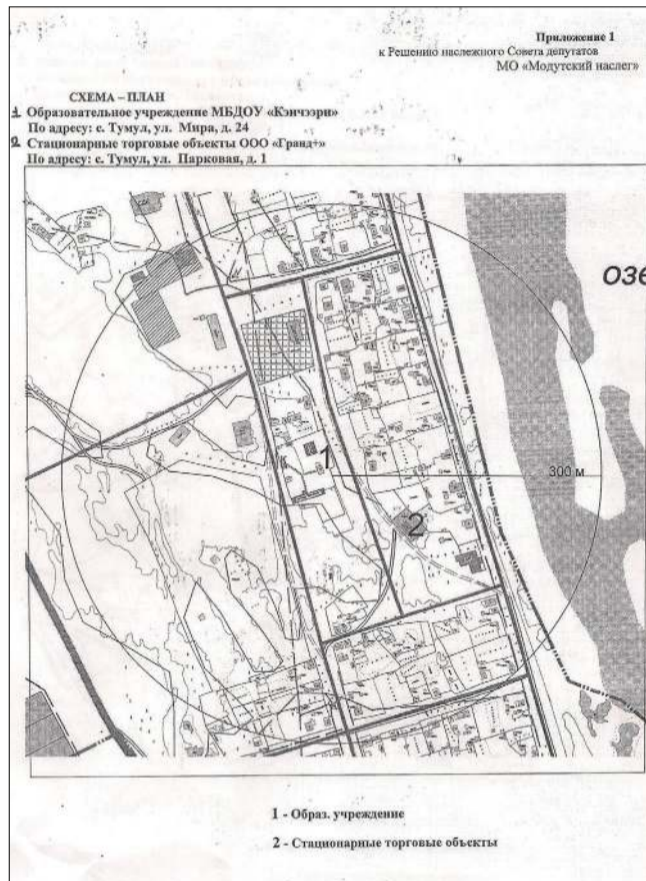
7. Администрации муниципального образования «Модутский наслег»:

- довести настоящее Решение до сведения населения, а также организаций индивидуальных предпринимателей, осуществляющих розничную продажу алкогольной продукции;

- направить копию настоящего Решения в Министерство сельского хозяйства и продовольственной политики РС (Я) не позднее 1 месяца со дня принятия Решения.

8. Контроль исполнения настоящего Решения оставляю за собой (возложить на председателя постоянной комиссии по социальным вопросам (предс. Аргунова А.А.))

Председатель наслежного Совета депутатов Г.Н. Шамаев

Ыйыт-хоруйдуубут

Тел: 41-3-32, 41-4-96

В.В. Суздалов, Нам олохтооҕо:

- Ленскэй нэһилиэккэ баар Душ аартыгар, биэрэк үрдүнэн, халаан уутуттан көмүскүр дамба онорбуттара нэһилиэни куттала суох буолуутун хааччыйара олус үчүгэй. Ол эрэн, бу аартыгынан аллараа арыыларга киирэр суол барар. Ону туора үрдүк дамба куттан кэбиспиттэрэ кытылга транспорунан киирэрэ олус мэхэйдээх буолла. Олус үрдүгэ бэрт буолан техникабыт кыайан дабайбакка эрэйдэнэбит, техника халтарыйан саахал да буолан хаалыан сөп. Онон бу дамбаны, саатар быстах кэмгэ (мууһу ылыыга, от үлэтин кэмгэр) суол быһа охсор сиригэр быһа астаран кэбиһэр буоллар олус абыраныа этибит. Ол кыаллыа дуо?

«Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородов:

- Душ аартыгынан ааһар дамба наһаа үрдүгэ суох. Дамбаны аһан быһа астарыллыбат. Суолун сирэйин көнөтөрөн баран, кумахтаах таас үлүркэйин куттарыахпыт.

Бэлэмнээтэ С. АРГУНОВ

САХА СИРЭ®

Алтынны 15-25 күннэригэр чөлчөтүлөөх сурутууну куоттарыма!

Чэппиэрдээҕи халыг хаһыакка сыл анарыгар сурутуу сыаната – **762 солк.** Индекс: В4857

“Саха сирэ” – эн сэргэх сэһэнньитин, бу будулбан олоххо – эрэллээх аргыһын

ТЭРИЛТЭБИТ ИСТОРИЯТЫТТАН

Бүтүн Союзтаагы транспорт уонна автомобильнай суоллар министерстволарын 1965 с. от ыйын 29 күнүнээҕи 239 №-дээх уонна САССР суолларын министерствотын 130 №-дээх бирикээстэригэр олоҕуран Нам с. суол производственной участкага тэриллбитэ.

Маннайгы начальнигынан Гаврил Егорович Уваровскай, инженеринэн И.И. Шарборин, маастардарынан П.С. Куличкин, В.П. Ядрихинскай, бухгалтерынан М.А. Мурунова буолбуттара. Учаастак сана тэриллэригэр производственной тутуулар да, хонтуора да дьиэлэрэ суох этилэр. Райисполком иһинэн суол отдела тахсаарыларын толорууга сакаасчыт быһыытынан үлэлиирэ.

1965 с. алтынны 15 күнүттэн 1969 с. от ыйыгар диэри участка начальнигынан П.М. Шарборин, старшай бухгалтерынан Ф.Г. Каймонова үлэлээбиттэрэ.

1970 с. олунньутуттан 1971 с. тохсунньутугар диэри начальнигынан автодорожник идэлээх, Уус-Алдан оройуонуттан төрүтгээх И.П. Романов үлэлээбитэ. 1970 сылтан Нам-Хатырык суолун тутууга саҕаламмыта.

1971 с. Нам-Салбан икки ардыгар суол тутууга саҕаламмыта, икки 4 квартиралаах дьиэлэри туппуттара.

1970-1974 сс. кылаабынай инженеринэн Т.Д. Румянцев үлэлээбитэ. 1971 с. олунньутуттан сэттиньитигэр диэри участка начальнигынан А.А. Парников, 1971-1973 сс. П.В. Охлопков үлэлээбиттэрэ. Нам-Хатырык, Нам-Салбан суолларын тутууга саҕаламмыта.

В.В. Майоров начальнигынан 1973 сыл ахсынньытыттан 1976 сылга диэри үлэлээбитэ, В.С. Борзенков кылаабынай инженердээбитэ. Бу кэмгэ 32,1 км усталаах Нам-Хатырык суолун тутууга түмүктэммитэ.

1976-1979 сс. участка начальнига — В.С. Борзенков, кылаабынай инженер — Г.Г. Уридия, старшай бухгалтер — Г.А. Чеснокова этилэр. Нам-Салбан суолун 10 км, Хатырык-Маймаҕа суолун 10 км үлэҕэ киллэриллэбиттэрэ.

1979-1981 сс. начальник — Г.Г. Уридия, кылаабынай инженер — А.М. Касымов. Нам-Салбан суолун 4,5 км туттарбытара.

1981-1983 сс. начальник — А.М. Касымов, кылаабынай инженер — Н.С. Зубов. Нам-Салбан суолун 6,5 км үлэҕэ киллэриттэ.

1983-1984 сс. начальник — Н.С. Зубов, кылаабынай инженер — А.С. Федоров. Нам-Салбан 2 км оҕоһуллубута.

1984-1987 сс. участка начальнига — С.И. Тоскин, кылаабынай инженер — А.С. Федоров. Дьокуускай-Нам суолуттан мясомолпромга туоруур киириги суолу тутуу ытыллыбыта. 12 квартиралаах олоҕор дьиз тутууга саҕаламмыта, Дьокуускай-Нам суолугар ГАИ пона тутуллубута. 2675 тыһ. солк. суума-

лаах суол үлэтэ ытыллыбыта.

1987 с. олунньутуттан бэс ыйыгар диэри начальнигынан А.А. Петров, кылаабынай инженеринэн А.С. Федоров үлэлээбиттэрэ. Даадар участкагар киири котельнай тутууга саҕаламмыта.

1987-1990 сс. начальник — С.П. Кирсанов, кыл. инженер — А.С. Федоров. Нам-Салбан суолун 9 км үлэҕэ киллэриллэбитэ. Асфальтобетоннай собуот тутууга саҕаламмыта. 2212 тыһ. солк. суумалаах суол үлэтэ ытыллыбыта.

1990 с. кулун тутар ыйыгар директорынан А.С. Федоров аноммыта. Бу сылтан 1997 с. бэс ыйыгар диэри бары хайысхаларынан гравий суоллары көрүү-харайы уонна өрөмүөннээһин үлэлэрэ барбыта, 1997 с. асфальтобетоннай собуот үлэҕэ киллэриттэ уонна асфальт-бетон кутуутун бастакы километрдарын Дьокуускай-Нам суолун 6 км устатыгар оҕоһуллубута.

1998 с. Намнаагы ДРСУ реорганизацияланан массыына сылдыар суолларын өрөмүөннүүр уонна көрөр-харайар ГУП тэриллэбитэ.

1998-2005 сс. балаҕан ыйыгар диэри кэмгэ: — производственной база

бөҕөргөтүллэр — дробильнай установка тангыллан үлэҕэ киллэрдэ, икки арочнай гараж, диспетчерскэй тутуллубуттара;

— 124037, 4 тыһ. солк. суумалаах суол үлэтэ ытыллынына; — асфальтобетоннай собуотка 49, 45 тыһ. тонна асфальтобетоннай булкаас оҕоһулунна;

— Нам-Булуус суолун 6,3 км оҕоһулунна, Дьокуускай-Нам суолун 6,5 км асфальтанна; — Үөдэй бөһүөлөгүр икки мас муоста тутулунна;

— гравий суоллара 38,35 км өрөмүөннэннэ; — Нам сэл. 2 км объездной суол оҕоһулунна;

— Нам сэл. асфальтынан 1,5 км суол тутулунна; — дробильнай установка 6517 м3 гравий уонна щебень үлтүрүтүлүннэ.

Тэрилтэ үлэлээбитин устата 7 олоҕор дьиэни (24 квартира) тутан Нам с. дьаһалтатын балансыгар биэрдэ.

Тэрилтэ киэн туттар үлэһиттэринэн Федоров Александр Иванович — СР транспортын үтүөлээх үлэһитэ; Оконешников Михаил Назарович — «Норуттар дордоһуулар» уордьянынан уонна «За трудовое отличие» мэтээлинэн наҕараадалааммыта; Федоров Алексей Степанович — «РФ Бочуоттаах дорожника» аат иҥэриллэбитэ; Чеснокова Галина Прокопьевна — «РФ Бочуоттаах дорожника»; Романюк Тамара Александровна — «РФ Бочуоттаах дорожника», үлэ ветерана; Егорова Зинаида Ивановна — үлэ ветерана; Алексеева Христина Петровна — үлэ ветерана буолаллар.

А.С. ФЕДОРОВ,
«Суол» ХЭТ ген. директора, РФ Бочуоттаах суол тутааччыта

2010 с. от ыйын 14 күнүгэр «Намавтодор» ХЭТ банкрот биллэригин кэннэ «СУОЛ» ХЭТ тэриллэбитэ.

1. Директор — Алексей Степанович Федоров

2. Директоры солбуйааччы — Альберт Викторович Степанов

3. Главнай инженер — Степан Денисович Федоров

4. Главнай бухгалтер — Галина Прокопьевна Чеснокова

5. Экономист — Тамара Алек-

сандровна Романюк

6. Үлэһит ахсаана - 21 киһи.

2011-2015 сс. үлэ көрдөрүүлэрэ:

«СУОЛ» ХЭТ Дьокуускай - Нам айан суолун 39-57 — 82-63 км-даах участкагын (43 км кээмэйдээх суол) көрөр-истэр, Нам улуунун айан суолун өрөмүөннүүр уонна араас үлэ көрүнгөрүн ытыгар:

- суолу тутуу;
  - дьизини тутуу;
  - суолу тупсарыллыбыт матырыйаалынан бүрүйүү;
  - айан суолун туһаныы;
  - муосталары уонна железобетоннай турбалары тутуу;
  - массыынанан таһаары тийи;
  - ойуур маһын кэрдии;
  - гравийы, кумаҕы хостооһун.
- Ону тэнэ Асфальтобетоннай завод үлэлиир.

«СУОЛ» ХЭТ сүрүн сыалынан табаарын, өнгөтүн киэн эйгэҕэ таһаары, дохуоттаны буолар.

2011 с. ытыллыбыт үлэлэр:

1. 5 645 тыһ. солк. суумаҕа Дьокуускай — Нам айан суолун 39-57 — 82-63 км-даах участкагын көрүү-истии үлэлэрэ ытыллыбыттар:

- асфальтынан бүрүллүбүт айан суолугар 1880 м² кэрингээх ямочнай өрөмүөн;
- суол бэлиэлэрин, сигнальной бағаналары сөргүтүү;
- ууну ытыгар железобетоннай турбалары өрөмүөннээһин;
- металлическай барьер абыраадагын өрөмүөн;
- металлическай барьер саҕа абыраадагын тутуу;
- кыһынны кэмгэ айан суолун, суол бэлиэлэрин, сигнальной бағаналарын хаартан ыраастааһын, тахсыы-түһүү суолугар кумах уонна үлтүркэй тааһы кутуу.

2. Харыйалаах-Арбын бөһүөлөгүр иһинээҕи уулуссаларын гравийынан бүрүйүүгэ 1 877 тыһ. солк. тутуллубут.

Уопсай ороскуот 8 522 тыһ. солк. тэннээр.

2012 с. ытыллыбыт үлэлэр:

1. 14 210 тыһ. солк. суумаҕа Дьокуускай — Нам айан суолун 39-57 — 82-63 км-даах участкагын көрүү-истии үлэлэрэ ытыллыбыттар:

- асфальтынан бүрүллүбүт айан суолугар 2280 м² кэрингээх ямочнай өрөмүөн;
- суол бэлиэлэрин, сигнальной бағаналары сөргүтүү;
- ууну ытыгар железобетоннай турбалары өрөмүөннээһин;
- металлическай барьер абыраадагын өрөмүөн;
- металлическай барьер саҕа абыраадагын тутуу;
- кыһынны кэмгэ айан суолун, суол бэлиэлэрин, сигналь-

най бағаналарын хаартан ыраастааһын, тахсыы-түһүү суолугар кумах уонна үлтүркэй тааһы кутуу.

2. 957 тыһ. солк. суумаҕа «Тарын» үрээти туоруур кумахтаах гравий булкааһынан кутуллубут Маймаҕа-Булуус (Маймаҕаттан 9, 13 км-даах участка) айан суолун чөлүгэр түһэриигэ 2 уст. тимири гофрированной турба уруллубут.

Уопсай ороскуот 15 167 тыһ. солк. тэннээр.

2013 с. ытыллыбыт үлэлэр:

1. 15 062 тыһ. солк. суумаҕа Дьокуускай — Нам айан суолун 39-57 — 82-63 км-даах участкагын көрүү-истии үлэлэрэ ытыллыбыттар:

- асфальтынан бүрүллүбүт айан суолугар 2300 м² кэрингээх ямочнай өрөмүөн;
- суол бэлиэлэрин, сигнальной бағаналары сөргүтүү;
- ууну ытыгар железобетоннай турбалары өрөмүөннээһин;
- металлическай барьер абыраадагын өрөмүөн;
- металлическай барьер саҕа абыраадагын тутуу;
- кыһынны кэмгэ айан суолун, суол бэлиэлэрин, сигнальной бағаналарын хаартан ыраастааһын, тахсыы-түһүү суолугар кумах уонна үлтүркэй тааһы кутуу.

«СУОЛ»: САЙДЫЫ ААРТЫГАР

лун, суол бэлиэлэрин, сигнальной бағаналарын хаартан ыраастааһын, тахсыы-түһүү суолугар кумах уонна үлтүркэй тааһы кутуу.

2. 2 551 тыһ. солк. суумаҕа Дьокуускай-Нам айан суолун 39-57 — 82-63 км-даах участкагын чөлүгэр түһэри.

3. 10 318 тыһ. солк. суумаҕа Дьокуускай-Нам айан суолун 81+495 — 81+495 км-даах асфальтынан бүрүллүбүт участкагын (1 км кээмэйдээх суол) өрөмүөн.

4. Дьокуускай — Нам 39-57 км — 82-63 км айан суолугар куттала суох буолууну хааччыгар инниттэн уопсайа 2443 тыһ. солк. суумаҕа 22 суол бэлиэтэ уонна 75

- тимири-бетон водопровод турбаларын өрөмүөн;

- металлическай барьер абыраадагын өрөмүөн;

- кыһынны кэмгэ айан суолун, суол бэлиэлэрин уонна сигнальной бағаналарын хаартан ыраастааһын, тахсыы-түһүү суолугар кумах уонна үлтүркэй тааһы кутуу үлэлэрэ.

2. Дьокуускай — Нам айан суолун 41+164 км — 43+575 км-даах участкага 2 778 тыһ. солк. суумаҕа асфальтаах бетонунан бүрүллэн өрөмүөннэммитэ.

3. Дьокуускай — Нам айан суолун түһүүтүн 55 км — 56 км 2 828 тыһ. солк. суумаҕа көннөрүллүбүтэ.

4. Дьокуускай — Нам айан суолугар 55 км — 56 км 2 737 тыһ. солк. суумаҕа металлическай барьер абыраада оҕоһуллубута.

5. Дьокуускай — Нам айан суолун 80+895 км — 81+495 км (0,6 км суолу) 4 024 тыһ. солк. суумаҕа асфальтаах бетонунан бүрүллүбүтэ.

6. Дьокуускай — Нам айан суолун кыгыылара, ойовосторо 39+570 км — 55+200 км 3 086 тыһ. солк. суумаҕа өрөмүөннэм-

миттэрэ.

7. «Нам» 74+650 км айан суолугар 829 тыһ. солк. суумаҕа 18 п.м. уһуннаах, 1,0 м диаметрдаах металлическай гофрированной ууну аһарар турба туруоруллубута.

8. Дьокуускай — Нам 39-57 км — 82-63 км айан суолугар куттала суох буолууну хааччыгар инниттэн уопсайа 2 597 тыһ. солк. суумаҕа суол бэлиэлэрэ уонна сигнальной бағаналар туруоруллубуттара.

9. Сиэнкэй аартыга муниципальной айан суола 1 193 тыһ. солк. суумаҕа өрөмүөннэммитэ.

Уопсайа: 28 917 тыһ. солк.

2015 сыллаахха

ытыллыбыт үлэлэр:

сигнальной бағана туруоруллубуттара.

5. Нам сэлиэнньэтигэр 2 500 тыһ. солк. суумаҕа АЗС-ка (Сервис-Ойл) киирэр суол асфальтаах бетонунан бүрүллүбүтэ.

6. Хатас нэһилиэгиттэн Өлүөнэ өрүс бириистэнигэр диэри айан суола 2 229 тыһ. солк. суумаҕа кумахтаах гравий булкааһа кутуллан чөлүгэр түһэриллэбитэ.

7. Хатас нэһилиэгиттэн Сэргэлээх участкагар диэри айан суол 469 тыһ. солк. суумаҕа кумахтаах гравий булкааһа кутуллан чөлүгэр түһэриллэбитэ.

8. II Хомуустаахха дьаһалта дьэтигин акылаата 500 тыһ. солк. суумаҕа оҕоһуллубута.

9. Аппааны нэһилиэгэр «Хатынчаана» оҕо саадыгар киирэр суол 460 тыһ. солк. суумаҕа өрөмүөннэммитэ.

Уопсайа: 36 532 тыһ. солк.

2014 сыллаахха

ытыллыбыт үлэлэр:

- 1. Дьокуускай — Нам 39-57 км — 82-63 км айан суолун 8845 тыһ. солк. суумаҕа көрүү-истии:
- 1 600 м² асфальтаах бетон дьааматын өрөмүөн;
- хаттаан суол бэлиэлэрин уонна сигнальной бағаналары туруоруу;

Дьокуускай — Нам 39-57 км — 82-63 км айан суолун 22000 тыһ. солк. суумаҕа көрүү-истии:

- 6 500 м² асфальтаах бетон дьааматын өрөмүөн;

- хаттаан суол бэлиэлэрин уонна сигнальной бағаналары туруоруу;

- тимири-бетон водопровод турбаларын өрөмүөн;

- металлическай барьер абыраадагын өрөмүөн;

- кыһынны кэмгэ айан суолун, суол бэлиэлэрин уонна сигнальной бағаналарын хаартан ыраастааһын, тахсыы-түһүү суолугар кумах уонна үлтүркэй тааһы кутуу үлэлэрэ.

Уопсайа: 20 000 тыһ. солк.

Суол салаатын ветераннара:

М.Н. Оконешников - «Норуттар дордоһуулар» уордьянынан уонна «Үлэ туйгуна» мэтээлинэн наҕараадалааммыт, үлэ ветерана; А.С. Федоров - «РФ бочуоттаах суол тутааччыта», үлэ ветерана; Г.П. Чеснокова - «РФ бочуоттаах суол тутааччыта», үлэ ветерана, «Нам сэлиэнньэтин бочуоттаах олохтообо»; А.А. Иванов - «СР суолун хаһаайсытыбатын бочуоттаах үлэһитэ», үлэ ветерана; З.И. Егорова — үлэ ветерана; М.Г. Гладкова — үлэ ветерана.

ХОЛБОҕОН ҮЛЭЛИИР ХОТУУЛААХ

Билигин Нам улууһугар транспорт суолун оҥоруунан, көрүүнөн уонна өрөмүөннээһининэн «Уйгу-Быйан» (ген. дир. В.И. Сивцев) диэн хас да тэрилтэ холбоһон тэрийбит хааччахтамыт эппиэтинэстээх тэрилтэлэрэ (ХЭТ) дьарыктанар. Бу тэрилтэ тэриллбит сүрүн сыалынан техниканы, материалнай ресурстары уонна үбү түмэн суол үлэтин далааннаахтык, хаачыстыбалаахтык уонна ситиһилээхтик ыытыы буолар. Тэрилтэ састаабыгар киирэллэр: «Алекс» ХЭТ, ген. директор Л.С. Кириллина; «Быйан» ХЭТ, ген. директор Р.Е. О कोरोков; «Ника» ХЭТ, ген. директор М.В. Семенов (Кэбээйи); «Суол» ХЭТ, ген. директор А.С. Федоров; «Уйгу» ХЭТ, ген. директор С.С. Ядреев; ИП А.Е. Кириллин.

Тэрилтэ 2015 с. манньк үлэлэри ыытта:

1. Өргөлөөх — Хонгор Биз суолун оҥорууну сағалааһын;
2. Үөдэй нэһилиэгэр дамбаны тутуу (1, 2, 3 учаратын ситэри);
3. Нам — Дьоккуускай трасса-

тын 39.57-82.63 км диэри көрүү-исти, өрөмүөннүүр үлэ ыытыл-ла турар, 2017 сыллаахха түмүктэниэхтээх;

4. Түбэ-Нам суолун көрүү-исти уонна өрөмүөннүүр үлэ барда, бу үлэ өссө салгыы 2017 с. диэри барыахтаах;

5. Сангар — Сииттэ — Түбэ — Батамай суолун көрүү-исти, 2017 сылга диэри салғанан барыахтаах;

6. Батамай — Сиэгэн Күөл — Сэбээн Күөл — Суордаах — Дулжалаах суолун көрүүгэ-истиигэ үлэ, 2017 с. диэри салғанан барыа;

7. Авиапорт — Сангар — Смородничнай суолун көрүү-исти, 2017 с. диэри салғанан барыа;

8. Кэбээйи улууһун Сииттэ нэһилиэгэр ууттан алдыаммыт суолу-иһи чөлүгэр түһэри үлэлэрэ ыытылыннылар;

9. Нам — Түбэ суолугар бу сылга өрөмүөннүүр үлэни ыытыбыт.

В.И. СИВЦЕВ,

«Уйгу-Быйан» ген. директора

БҮТҮН РЕСПУБЛИКАНЫ ХААЧЧЫАБЫТ

Алексей Егорович Кириллин 1993 с. оройуонна урбаанныктык быһытынан бастакынан регистрациаланан республика, дойду территориятыгар массыннан таһаҕаны тизийэн, суолу-иһи, муостаны тутан сағалаабыта.

Ол курдук «Халыма», «Бүлүү» федеральной суолталаах суоллар оҥоруллубуттара, Кэбээйи, Нам улуустарыгар суолу чөлүгэр түһэрэр үлэлэр ыытыллыбыттара, ону таһынан нэһилиэк иһинээҕи, нэһилиэктер икки ардыларынааҕы суоллар тутуллубуттара.

2009 с. индивидуальной предприниматель А.Е. Кириллин тэрийитинэн суол тутуутунан дьарыктанар, уматык оҕунуохтуур матырыйаалы атылыгыр «АЛЕКС» ХЭТ үлэтин сағалаабыта. Тэрилтэҕэ уопсайа 11 киһи үлэлиир-хамсыыр, 27 спецтехника баар.

2011 с. 15 үлэнигээх «Уйгу» ХЭТ тэриллбитэ, генеральной директорунан Ядреев Станислав Сивович үлэлиир.

Ити үс тэрилтэ 2011 сылтан холбоһон, онгортон туттарбыт үлэлэрэ:

1. «Сангар» айан суолун көрүү-исти үлэлэрэ, Кэбээйи

улууһа, 2013 с.

2. «Сангар» айан суолун чөлүгэр түһэри үлэлэрэ, Кэбээйи улууһа, 2013 с.

3. «Нам» айан суолун автопавильоннарын өрөмүөнэ, Нам улууһа, 2014 с.

4. «Нам» айан суолун тупсарар үлэлэр, 39+570 км учаастак, Нам улууһа, 2014 с.

5. «Нам» айан суолун тупсарар үлэлэр, 33+750 км учаастак, Нам улууһа, 2014 с.

6. «Арктика» айан суолун чөлүгэр түһэри үлэлэрэ, 488+301, 488+734 км учаастактар, Үөһээ Халыма улууһа, 2014 с.

7. Ильин, Иванов, Көмүскүүр уулуссалары уонна Нам улууһун Харыйалаах-Арбын муниципальной айан суолун чөлүгэр түһэри үлэлэрэ, 2014 с.

8. «Сангар» айан суолун чөлүгэр түһэри үлэлэрэ, 18+300, 19+225 км учаастактар, Кэбээйи улууһа, 2014 с.

9. «Арктика» айан суолун чөлүгэр түһэри үлэлэрэ, 683+000, 1070+000 учаастактар, Орто Халыма улууһа, 2014 с.

10. «Сэбээн» айан суолугар «Сулуунчан» өрүс нөгүө муоста өрөмүөнэ, Кэбээйи улууһа, 2015 с.

ТЭРИЛТЭБИТ ТУППУТА, СИТИСПИТЭ ҮГҮС

«БЫЙАН» ХЭТ ИСТОРИЯТА

«Быйан» предприятие ССКП КК уонна ССРС министирдэрин сэбиэтин «Дойдуга идэтибит агрохимическэй сулууспаны тэрийи туһунан» уураахтарыгар олоһуран, «Якутсельхозхимия» республикатааҕы холбоһугун бирикээһинэн Нам оройуонугар «Сельхозхимия» производственной холбоһук базатыгар 1980 сыл тохсунньу 1 күнүгэр тэриллбитэ. 1993 сыллаахха «Сельхозхимия» производственной холбоһук приватизация программатынан «Быйан» САО-ба уларыбыта, оттон 2006 сыллаахха «Быйан» ХЭТ кубулуйбута. Бу тэрилтэ үлэнигээрин быһаарыныларынан тэрилтэ үлэтин сүрүн хайысхатынан Саха республикатыгар айан суолун тутуунан дьарыктаны буолбута.

саларын өрөмүөнүнэн, оҥоруунан дьарыктанарбыт. 2014 сылга Нам — Салбан кыһынгы суолун, Нам сэлээннэтигэр Энергетиктэр уулуссаларын, Салбан

тракторина, «Нам улууһун бочуоттаах гражданина», «СР суолун хаһаайыстыбатын бочуоттаах үлэнигэ», үлэ ветерана; Е.Н. Дьяконова — кыл. бухгалтер, «Нам улууһун бочуоттаах гражданина», үлэ ветерана; П.Н. Алексеев — суоппар, айан суолун тутар бирикээдэ бирикэ-дьиэрэ, «СР автотранспорын бочуоттаах үлэнигэ»; С.С. Захаров — суоппар, «СР автотранспорын бочуоттаах үлэнигэ», үлэ ветерана; П.В. Сергучев — механик, «СР автотранспорын бочуоттаах үлэнигэ», «Нам улууһун бочуоттаах гражданина», үлэ ветерана; Н.П. Ильин — суоппар, «СР автотранспорын бочуоттаах үлэнигэ»; Д.Н. Попов — тракторист; М.Д. Лазарев — тракторист, «СР суолун хаһаайыстыбатын бочуоттаах үлэнигэ»; М.Л. Олесов — тракторист, «СР

автотранспорын бочуоттаах үлэнигэ», «Нам улууһун бочуоттаах гражданина»; Е.Н. Охлопков — суоппар, «СР автотранспорын бочуоттаах үлэнигэ»; В.В. Дьяковская — суоппар, үлэ ветерана; И.Н. Кугаевская — тракторист, «СР суолун хаһаайыстыбатын бочуоттаах үлэнигэ», үлэ ветерана; В.Н. Попов — суоппар; С.А. Терехов — тракторист; А.П. Алексеев — суоппар; В.Н. Максимова — суоппар.

1998 сыллаахха буолбут халаан уутун саахалын туораты-ыга актыбынай кыттыгытын иһин «Быйан» ХЭТ Саха рес-

АЙАН СУОЛУН ТУТУУ СҮРҮН ҮЛЭТЭ

«Быйан» тэрилтэ тэриллээ-биттэн элбэх суолу тутан туттарда. Ол курдук федеральной суолталаах Ытык-Күөл — Хандыга 5 км айан суолун, Таатта, Амма улууһун Алтан — Сатаҕай 2,5 км айан суолун, Уолба учаастагар 5 км «Халыма» федеральной суолу, Ааһыма учаастагар 1 км «Бүлүү» федеральной суолу, Нам — Таастаах — Искра 12 км суолу, 2009 сыллаахха Майма-ба — Булуус 28,8 км уһуннаах суолун.

2008-2013 сс. халаан уутун саахалын туоратыга кыттыһыны ылбыта. АЗС-тан Граф Бизрэгэр диэри даамбаны кутан оҥорбута. Ол түмүгэр 4 сыл устата Граф Бизрэгэ, Аппааны уонна Кыһыл Дэриэбинэ сааскы халаан уутугар барбатылар. Билигин даамбаны, бөһүөлөктэр икки ардыларынааҕы суоллары уонна Нам — Булуус республикатааҕы суолталаах айан суолун көрүүгэ-истиигэ, өрөмүөннүүргэ тендери кыайан үлэли сылдыбыт. 2012 сыллаахха I Хомуस्ताах «Молодежнай» микрооройуонугар суолу уонна тротуары оҥоруунан, Үөдэйгэ АВР чэрчитинэн суол өрөмүөнүнэн, Аппааны — Граф Бизрэгэ, Күрэн-Ат — Өргөлөөх, Харыйалаах — Арбын, Кыһыл-Сыр — Ымыйахтаах, Нам — Булуус, Нам — Хонгор-Биз, Нам — II Хомуस्ताах, Фрунзе — Харыйалаах, Хатырык — Фрунзе суолларын көрүүнэн-истинэн дьарыктаммыбыт. 2013 сылтан Аппааны «Озернай» кварталын суолугар, Модут, Искра, I Хомуस्ताах, Үөдэй, Ленскэй уулус-

кыһынгы суолун оҥорууга, Граф Бизрэгин уонна Үөдэй даамбаларын, Нам — Искра, Искра — Өргөлөөх суолларын көрүүгэ тендери кыайыбыт. 2015 сылга Нам — Булуус айан суолун, Граф Бизрэгин даамбатын көрдүбүт, Үөдэй даамбатын, Нам сэлээннэтигэр Намская уонна И. Винокуров аатынан уулуссалары оҥордубут, Таастаах уулуссаларын, Нам — Хатырык айан суолун өрөмүөннээтибит.

БИҢИГИ ТЭРИЛТЭБИТ БАСТЫҢ ҮЛЭИТТЭРЭ

Т.Д. Румянцев — кыл. инженер, «СР үтүөлөөх туттааччыта», «РФ бочуоттаах суол оҥорооччута», үлэ ветерана; Е.Н. Яковлев — солбуллубат бирикэ-дьиэрэ, суоппар, «СР транспорын үтүөлөөх үлэнигэ», «РФ бочуоттаах суол оҥорооччута», үлэ ветерана; В.И. Иванов — Т-170 тракторина, «СР бочуоттаах суол оҥорооччута», үлэ ветерана; И.И. Саввинов — Т-170

публикатын Правительство-тын бочуотунай грамотатын-нан наараадаламмыта. Нам улууһун Түбэттигэр, Модутугар, Көбөкөнүгэр, гимназияҕа «Үтүө дьыалалар» программалары-нан тутулар спортсаалалары, ОГИБДД ОВД административнай дьэитин тутууга төһүү күүс буолбуппут. Улуус ытыг-культурнай уонна спортивнай тэрээһиннэригэр куруутун көх-төөхтүк кыттыбыт, араас кун-курустарга, күрэхтэһиилэргэ спонсордыбыт.

2005 сылга сэриигэ өлбүт бочуоттаах уонна сэригэ тулаай-ахтарыгар ананымт «Мэнгэ таас» пааматыннык туруорбуппут. Сэри уонна тыыл ветераннарын мэлдьи чиэстибит.

«Быйан» ХЭТ икки таас гар-ражтаах, хонтуоралаах, 10 трактордаах, 14 таһаҕас тизийэр мас-сыналаах. Коллективка уопсайа 35 киһи үлэлиир.

Р.Е. ОКОРОКОВ,
«Быйан» ХЭТ директора

Понедельник, 26 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.25 Контрольная
закупка 12+

Вторник, 27 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20 Контрольная
закупка 12+

19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
23.40 Вечерний Ургант 16+

Среда, 28 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.25 Контрольная
закупка 12+

Четверг, 29 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.10 Контрольная
закупка 12+

18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+

Пятница, 30 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00
Новости
09.10, 05.15 Контрольная
закупка 12+

Суббота, 31 октября

05.50, 06.10 Х/ф «Холодное
лето пятьдесят третьего...»
12+

12.15 Идеальный ремонт 12+
13.10 На 10 лет моложе 16+

Воскресенье, 1 ноября

05.45, 06.10 Наедине со
всеми 16+
06.00, 10.00, 12.00
Новости
06.50 Х/ф «По улицам ко-
мод водили» 12+

РОССИЯ 2
Понедельник, 26 октября

10.45 Х/ф «Агент» 16+
13.20, 07.15 Эволюция
16+

Вторник, 27 октября

10.45 Х/ф «Агент» 16+
13.20, 06.20 Эволюция
16+

Среда, 28 октября

10.45 Х/ф «Агент» 16+
13.20, 06.15 Эволюция
16+

Четверг, 29 октября

10.45 Х/ф «Агент» 16+
13.20, 06.15 Эволюция
16+

Пятница, 30 октября

09.55 Х/ф «Агент» 16+
13.20 Эволюция 16+
13.50 Х/ф «Кремень.
Освобождение» 16+

03.45 Спортивная гим-
настика. Чемпионат
мира. Прямая транс-
ляция

Суббота 31 октября

11.00, 09.30 Професси-
ональный бокс 16+

Воскресенье, 1 ноября

12.30, 09.00 Матч ТВ.
На старте
14.00, 15.05, 16.05,
17.05, 18.30, 20.50,
22.00, 06.00, 11.30 Все
на Матч. Открытие

РОССИЯ 1
Понедельник, 26 октября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Вторник, 27 октября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 28 октября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Четверг, 29 октября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

15.00 Т/с «Склифосов-
ский» 12+

Пятница, 30 октября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Суббота, 31 октября

05.00 Х/ф «Алмазы для
Марии» 16+

Воскресенье, 1 ноября

05.35 Х/ф «Осенний ма-
рафон» 12+

НВК САХА

26 октября, понедельник

06:30 Дойдум дьоно (Та-
атта ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый
день 6+

27 октября, вторник

06:30 Дойдум дьоно (Па-
норама ТВ) 6+

Advertisement for 'Саха Микро Займ' (Sakha Micro Loan) with images of horses and text: 'Быстро. Просто. Удобно. Саха Микро Займ. В любую погоду с Вами! Получите займы до 30 000 рублей по сниженным процентам. Требуется только паспорт.'

28 октября, среда

06:30 Дойдум дьоно (Бэр-
дыгэс ТВ) 6+

29 октября, четверг

06:30 Питер-лайф 6+

30 октября, пятница

06:30 Дойдум дьоно (Сун-
таар ТВ) 6+

31 октября, суббота

07:00 С бодрым утром! 6+

1 ноября, воскресенье

07:00 С бодрым утром! 6+

Хаһаайкаларга сүбэлэр

1. Туус — кэнсиэрбэлииргэ бөдөн туус барар, саахар курдук туус барбат. Кэнсиэрбэлииргэ манган туус барбат, тууһа кыра буолар. Холобур, оҕурсуну тууһуурга.

2. Күөх оттор — укроп, петрушка, укроп сиемэтин хаппыста салаатыгар, тууһуурга туттабыт. Күөх оттору хатаран, тонорон, туустаан туттуохпутун сөп. Маны таһынан лавровой лиис, гвоздика, төгүрүк биэрэс, мәллилибит биэрэһи туттабыт.

3. Уу — кэнсиэрбэлииргэ улахан суолталаах. Кыраантан түһэр ууну туттабыт. Аты-ыланар ыраас ууну туттабыт. Холобур, оҕурсуну тууһуурга эбэтэр аналлаах филтэрдээх иһиккэ ууну ыраастаан ылан баран туттабыт.

4. Саахар — ханнык баҕарар барыанһаны онорорго хаачыстыбалаах манган саахары туттабыт. Араҕас өңнөөх саахар барбат.

5. Уксус — кэнсиэрбэлииргэ үксүгэр туттабыт. 6%-наах уксус яблочнай — араас салааттарга туттабыт. 9%-наах уксус хаппыста салааттаргыгар туттабыт. 70%-наах уксус бырыһыана улахан буолан тутта сатаабаппыт.

СОЛЯНКА

Састааба: 3 кг хаппыста, 1 кг помидор, 1 кг моркуоп, 1 кг эриэппэ луук, 1 кг сибидэй оҕурсу, 1 кг минньигэс биэрэс.

4 ост. нь. туус, 3-4 уст. гвоздика, 3-4 уст. лавровой лиис, 1 ост. нь. 9%-наах уксус, 250 гр. мас арыгыта.

Хаппыстаны синньигэс гына быһыллар, помидору обургу гына быһыллар, моркуобу улахан теркаҕа солломкалы быһабыт. Минньигэс биэрэһи со-

КЭНСИЭРБЭЛИИРГЭ ТУГУ ТУТТАБЫТ?

ломкалы кырбыбыт. Луугу, оҕурсуну кыра гына быһабыт. Бастан иһиппитигэр мас арыгытын кутан баран, эриэппэ луугу кытта моркуобу кыратык буһаран ылабыт, ол кэнниттэн оҕуруот аһын барытын кутан баран 1 чаас устата буһаран ылабыт. Солянка буһан тахсарын саҕана уксус кутабыт.

ЗАКУСКА

Састааба: 2 кг моркуоп, 1 кг минньигэс биэрэс, 2 кг помидор, 1 кг аһыы яблоко (от күөжэ), 1 ыст. мас арыгыта, 1 ыст. саахар, 2 ост. нь. туус, 100 гр. чеснок. Оҕуруот аһын бэйэбит сөбүлүүргүтүнэн быһын. Кыра уокка 1 чаас буһаран ылабыт. Тахсарын саҕана чесногун кутан биэрэбит.

СУБҮӨКҮЛЭТТЭН ЛЕЧО

Састааба: 3 кг субүөкүлэ, 2 кг моркуоп, 2 кг минньигэс биэрэс, 3 кг помидор, помидор суох буоллаҕына 1,5 кг томатнай сок, 250 гр мас арыгыта, 2-3 лавровой лиис, 2 ост. нь. туус, 2-3 ост. нь. саахар.

Улахан теркаҕа моркуобу, субүөкүлэни быһабыт, минньигэс биэрэһи солломкалы, помидору кыра гына кырбыбыт, эбэтэр мясорубкалыбыт. Булкуйан биэрэбит, 1 чаас устата буһаран ылабыт. Тахсарын саҕана лавровой лиһи кутан биэрэбит.

АДЖИКА

Састааба: 2,5 кг помидор, 1 кг моркуоп, 1 кг минньигэс биэрэс, 1 кг аһыы яблоко (от күөжэ), бэйэбит сөбүлүүргүтүнэн хара, кыһыл биэрэһи кутабын. Оҕуруот аһын, яблоканы барытын мясорубкалыбыт. Аджиканы 1 чаас устата буһаран ылабыт. 1 ыст. мас арыгыта, 1 ыст. саахар, 2 ост. нь. туус, 1 ыст. 9%-наах уксусу бэйэбит көрөн кутун. 200 гр. чеснок. Чесногу, уксусу аджика буһан тахсарын саҕана кутун.

РИСТЭЭХ ЛЕЧО

лалаах ыраас уунан (кыраантан сүүрү турар уунан) элбэхтик суунааһын, ордук хаһаайыстыбаннай мыыла барсар, ол кэннэ йодунан согуохха сөп.

3. Холобур, анал көрдөрүү баар буоллаҕына ыраас антирабическай иммуноглобулин аныыр, ону эчэйбит бааһыгар бэйэтигэр уонна төгүрүччү бааһын тула бөрүлүөт, эбэтэр антираби-

Састааба: 3 кг помидор, 1 кг моркуоп, 1 кг минньигэс биэрэс, 1 кг эриэппэ луук, 1 ыст. рис, 1 ыст. саахар, 1 ыст. мас арыгыта, 3 төбө чеснок, 2 ост. нь. туус.

Помидору мясорубкалыбыт, моркуобу, биэрэһи солломкалыбыт. 40 мүн. буһаран ылабыт. Чесногу лечо буһан тахсарын саҕана кутабыт.

СУБҮӨКҮЛЭ САЛААТА

Састааба: 4 кг субүөкүлэ, 1 кг минньигэс биэрэс, 1 кг эриэппэ луук, 1 кг помидор, 1 ыст. мас арыгыта, 2 ост. нь. туус.

Мас арыгытыгар эриэппэ луугу, минньигэс биэрэһи солломкалы быһабыт, кыратык буһаран ылабыт. Субүөкүлэни теркалыбыт. Помидору кыра гына бысталыбыт эбэтэр мясорубкалыбыт. Салааты 1 чаас буһаран ылабыт.

ХАППЫСТА САЛААТА

Састааба: 2,5 кг хаппыста, 500 гр минньигэс биэрэс, 500 гр моркуоп, 500 гр эриэппэ луук, 2 ост. нь. туус, 1/4 ыст. саахар, 1 ыст. мас арыгыта, 3 ост. нь. 9%-наах уксус.

Хаппыстаны, биэрэһи солломкалы быһыллар. Моркуобу теркалыбыт. Луугу кыра гына быһабыт. Оҕуруот аһын барытын булкуйабыт. Мас арыгытын, саахары, тууһу, уксусу кутан баран үчүгэйдик булкуйабыт. Хаппыстаны уута тахсар диэри. Тутта сиэниллэр хаппыста салаата бэлэм.

Л.П. РЕШЕТНИКОВА

Бу сылы кытта тэнгэнэн көрдөхкө киһи аймах ытыртарыта 19,6% үрдэбит, онтон оҕолорго — 3,3%.

Ордук элбэхтик бэйдиэ сылдыар кыылга ытыртары түгэнэ элбири, саас уонна сайын. Ол курдук, 2015 сыл түмүгүнэн муус устар ыйга 8 түгэн бэлиэтэммитэ, ыам ыйыгар — 9, бэс ыйыгар — 15, от ыйыгар — 10, атырдыах ыйыгар — 7. Онтон 2014 сыл тү-

УҺУРЭХ ТЫТТАР

Таптыр кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин **ГУЛЯЕВ СЕМЕН СЕМЕНОВИЧЫ** 60 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт чэгийн-чэбдик доруобуйаны, күн сири кэрэтин, баҕа санаа үтүөтүн, үтүмөн үөрүүнү. Кэргэниг, оҕолорун, сиэннэриг сылаас тапталлар, эйэҕэс сыһыаннара Эйигин араначчылыгы турдуннар.

Кэргэниг, оҕолорун, сиэннэриг

Күндү аҕабытын, эһэбитин, хос эһэбитин, сэри, тыыл, улэ ветеранын, Нам улууһа уонна Аппааны бөһүөлөгэ бочуоттаах олохтообун, ВДНХ боруонса мэтээл кавалерын, социалистическай күрэхтэр хас да төгүллээх кыайыылаабын, Саха республикатын тыа хаһаайыстыбатын үлэтин ветеранын **ИГНАТЬЕВ ИВАН ДМИТРИЕВИЧЫ** 80 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүнүнэн ис сүрэхпититтэн эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт саха алмааһыны кытаанах доруобуйаны, уһун дьоллоох ологу, кэрэни, сырдыгы, куруук үөрэ-көтө сылдыаргар. Эң биһигини киэн көхсүгүнэн, холку майгыгынан, сымнаҕас дууһабынан, кытаанах баҕабынан, сылаас тапталгынан уйалаан, харыстаан, бүбөйдээн кэлиг. Аҕабытыгар, эһэбитигэр, хос эһэбитигэр сиртэн халлаанга диэри сүгүрүйэбит, махтанабыт.

Эбэрдэни кытта оҕолорун, сиэннэриг, хос сиэннэриг, бука бары аймахтарыг Намтан, Мэңэ-Хаҕаластан, Хаҕаластан, Дьокуускайтан, Ленскэйтэн

КОЛЛЕКТИВ НАМСКОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО КОЛЛЕДЖА СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕТ:

с присвоением нагрудного знака «За вклад в развитие народного художественного творчества Республики Саха (Якутия)»:

1. **ГОВОРОВА ЛЕОНИДА ПРОКОПЬЕВИЧА** — преподавателя слесарного дела,
2. **РЕХЛЯСОВУ МАРИО ПЕТРОВНУ** — преподавателя технологии художественной обработки материала.
- с введением в Педагогическую энциклопедию Республики Саха (Якутия):
1. **ШАПОШНИКОВУ ВАЛЕНТИНУ ПАВЛОВНУ** — ветерана педагогического труда,
2. **ЯКОВЛЕВУ КЛАВДИЮ ПЕТРОВНУ** — ветерана педагогического труда,
3. **ГАВРИЛЬЕВА РЕВОРИЯ СТЕПАНОВИЧА** — ветерана педагогического труда,
4. **ПЕТРОВА ГАВРИИЛА ГАВРИЛЬЕВИЧА** — преподавателя дисциплин изобразительного искусства, Заслуженного учителя РС(Я),
5. **НИКОЛАЕВУ ИЗОЛЬДУ ИВАНОВНУ** — заместителя директора по научно-педагогической работе, кандидата педагогических наук,
6. **СЛЕЩОВУ НАДЕЖДУ АРКАДЬЕВНУ** — преподавателя декоративно-прикладного искусства, кандидата технических наук,
7. **СТРУЧКОВУ АННУ ЕГОРОВНУ** — преподавателя методики преподавания черчения, кандидата педагогических наук,
8. **РОМАНОВУ ДАРИО МИХАЙЛОВНУ** — преподавателя методики преподавания изобразительного искусства, Почетного работника среднего профессионального образования Российской Федерации,
9. **ЭВЕРСТОВА ЮРИЯ АФАНАСЬЕВИЧА** — преподавателя физической культуры, Почетного работника среднего профессионального образования Российской Федерации.

Ветеранам и коллегам желаем исполнения желаний, крепкого здоровья, счастья и благополучия!

Убаастабыллаах коллегабытын **ЗИНАИДА ИННОКЕНТЬЕВНА ИВАНОВАНЫ** 50 сааскын туолбут олоҕун биир кэрэ-бэлиэ күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт чэгийн-чэбдик доруобуйаны, дьиз кэргэнгэр дьолу-соргуну, этэнгэ буолууну, үлэҕэр үрдүк ситиһиилэри! Чугас дьонун итии-истинг сыһыаннара куруук арчылыы, айхаллыы туруохтун!

Эбэрдэни кытта Намнаагы педагогической колледж коллектива

«Сведения об исполнении бюджета, численности муниципальных служащих и работников муниципальных учреждений МО «Партизанский наслег» за 9 месяцев 2015 года»

Доходы бюджета МО «Партизанский наслег» составляют 25 627 548,00 (двадцать пять миллионов шестьсот двадцать семь тысяч пятьсот сорок восемь) рублей 00 коп., исполнено 20 435 033,66 рубля (двадцать миллионов четыреста тридцать пять тысяч тридцать три) рубля 66 коп. План выполнения составил 79,7%. Расходы составляют 25 627 548,00 (двадцать пять миллионов шестьсот двадцать семь тысяч пятьсот сорок восемь) рублей 00 коп., исполнено 19 445 574,84 рубля (девятнадцать миллионов четыреста сорок пять тысяч пятьсот семьдесят четыре) рубля 84 коп. План выполнения — 75,9%.

Численность муниципальных служащих администрации МО «Партизанский наслег» — 4 (четыре) человека. Фактические расходы на их содержание составляют 3 070 705,86 рубля (три миллиона семьдесят тысяч семьсот пять) рублей 86 коп.

Численность работников бюджетных учреждений МО «Партизанский наслег» — 7 (семь) человек. Фактические расходы на их содержание составляют 3 262 950,49 (три миллиона двести шестьдесят две тысячи девятьсот пятьдесят) рублей 49 коп.

Глава МО «Партизанский наслег» А.Н. Зырянов

«Сведения о ходе исполнения бюджета МО «Ленский наслег» за 9 месяцев 2015 года:

· доход в сумме 104 265 626,87 руб., по расходам в сумме 90 165 275,74 руб.
· численность муниципальных служащих 10 (десять), затраты на содержание — 6 466 396,40 руб.; работников муниципальных учреждений 48 (сорок восемь), затраты на содержание — 16 555 988,22 руб.

«ТӨРҮТ УУ» ТЭРИЛТЭ БИЛЛЭРЭР:

19 лиитэрэлээх бутыллаах БРААС УУНУ биһигиттэн мэлдь атылаһаа сөп. Атыһа бааллар помпалар, кулердар, ону таһынан скандинавскай хаамы торуоскалара. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдылаах баллоннары төттөрү ылбаппыт. Нам: Чернышевская уул. 6-та, «Олонхо» атыы киинэ. Аппааны: Лена уул. 16-га. Аадырыска тизриди телефоннара: МГФ-873-73-11, МТС-300-11-70

Специалист сүбэлиир

Ииримтийи (бешенство) ыарыы киһи аймахха дьиикэй кыыллар (саһыл, бөрө, кутуйах, күтэр о.д.а.), эбэтэр көрүүтэ-харайыта суох ыттар, куоскалар ытырыларыттан тарҕаныан сөп. Бу ыарыынан ыалдыахтарын сөп «группа риска» диэннэ кириэр, үлэлиир

ИИРИМТИЙИ ЫАРЫЫТТАН СЭРЭНИН

идэлэринэн ыалдыан сөп үлэтигэр, ол курдук, булчуттар, ветеринарнай үлэтигэр, тыа хаһаайыстыбатын үлэтигэр.

Олус кутталлаах, ыарахан-нык кириэр ыарыы, ыалдыбыт ыт сыраанынан тарҕанар.

Инкубационнай бириэмэтэ (эчэйбит күнүттэн ыарыы саҕаланар сыстыганнаах бириэмэтэ) 10 күнтөн 3-4 ыйга диэри тийиэр. Ыарыы үөскүүр уонна тарҕанар куттала тутулуктаах: ханнык кыыл ытырбытыттан, ханнык миэстэттэн, төһө диригиник ытырыгытыттан.

Ииримтийи ыарыы клиниката: ууттан куттангы буолар, киһи ууну уонна аһы көрдөбүнэ куолай былчына күөрөн, сатаан ыстакаан да ууну испэт буолар.

Кыра даҕаны салгын хамсааһыныттан күүскэ былчыгнар таттараллар уонна тохтоло суох сыраан сүүрэр, киһи ньиэрбинэй систематыгар дьайар.

Ыкка, эбэтэр кыылга ытыттардакха саамай сүрүн дьаһалларынан буолар:

1. Медицискэй суһал көмөнү ыгырыы, кыалларынан чугас буоллаҕына бырааска көрдөрүү.
2. Табыллыбат буоллаҕына түргэнник дьизээр тийиэн ытыттарбыт (эчэйбит) миэстэни мы-

ческой вакцина бөрүлүөт.

4. Бырааска кэлэн сиһилии хайдах ыкка ытыртарбыккын кэпсиигин: хайдах дьүһүннээх, моһуоннаах ыт ытырбытын, ошейниктаах дуу, суох дуу, ханнык миэстэттэн, хайдах балаһыанньаҕа ытырбытын, хаста ытырбытын, хаһаайыннаах дуу, суох дуу, барытын анаҕастык кэпсэниллиэхтээх.

5. Бу кэннэ быраас обработка онорор уонна вакцинация бастагы укуолун туруорар уонна филиал ФБУЗ «Центр гигиены и эпидемиологии в Намском районе» диэн тэрилтэҕэ экстреннай извещение ыттар. Бу информацияны Роспотребнадзор тэрилтэтин специалистара ветеринарнай сулууспаҕа ытталлар, ол түмүгүнэн эпизоотологическай расследование онороннор ыт хаһаайыннаах буоллаҕына, хаһаайына анал миэрэҕэ тардыллар.

Нам улууһугар 2015 сыл 9 ый түмүгүнэн уопсайа 61 киһи кыылга ытыртарыта бэлиэтэнэн турар, онтон 59 түгэнэ ыкка ытыртары, 1 куоскаҕа, 1 барска ытыртары. Бу 61 түгэнтэн 30-та оҕолор эчэйиилэрэ буолар.

Былырыынны 2014 сыл 9 ыйын кытта тэнгээтэххэ 49 түгэн бэлиэтэммитэ, онтон оҕолор — 29.

мүгүнэн эмиэ муус устар, ыам ыйыгар — 6 түгэн, бэс ыйыгар — 8, атырдыах ыйыгар — 12.

Нэһиликтэринэн ылан көрдөхкө, 2015 сыл 9 ый түмүгүнэн ордук элбэх ыкка ытыртары бэлиэтэнэн турар: Намга — 30, Хамаҕаттаҕа — 8, Граф Биэрэҕэр — 5, 1 Хомуустаахха — 3, Искраҕа, Модукка, Аппааныга — иккилии уонна Партизанга, Түбэҕэ, Таастаахха, Кыһыл-Дэриэбинэҕэ, Никольскайга — биридди түгэн.

Бу ыарыы тарҕамматыгар сүрүн миэрэлэрэ буолаллар:

1. Нэһилик аайы ыттары, куоскалары көрүүнү бэрээдэктээһин, учуокка ылыы.
2. Бэйдиэ сылдыар ыттары, куоскалары аччатыы.
3. Ыттарга, куоскаларга ииримтийи ыарыы утары бириэмэтигэр былааннаах прививка оноруу.

Онон, итинник түгэнгэ түбэстэххинэ, бириэмэтигэр көрдөрөн бэйэбит доруобуйабытын харыстаан диэн Роспотребнадзор тэрилтэтэ сүбэлиир уонна сэрэтэр!!!

Л. ИЛЬИНА,
Намнаагы Роспотребнадзор салаатын начальнига

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндү быраапты, убайбыт Прокопьев Николай Прокопьевич ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбыта алтынны 24 күнүгэр биер сылын туолар.

Бырааптыт Коля 1955 с. ахсынны 25 күнүгэр Нам сэлээннэтигэр Прокопий, Мария Прокопьевтар дьиэ кэргэттигэр бэһис оҕонон күн сириин көрбүтэ. Оҕо тэҥинэн оонньоон-көрүлээн, оскуолаҕа үөрэнэн, улаатан дойдутугар ытык иэһин толорон, үлэлээн-хамсаан олохун сирдээхтик олорон ааста. Өр кэмнэ Намнааҕы промкомбинатка, кэлин, урукку суолу тутар өрөмүөннүүр «Ремстрой» тэрилтэҕэ үлэлээбитэ. 1996 сылтан Хатырыкка олохсуйан аймахтарыгар, бырааттарыгар сүөһү көрүүтүгэр үлэлиир. Ханньык да үлэттэн толлубат этэ, ол курдук үлэтигэр олус бэриниилээх, кыһамныылаах этэ. Төһө да ыал буолбатаһын иһин, эдьийдэрин, бырааттары оҕолорун биэбэйдээн, көрөн-истэн улаатыннарбыта. Кэнники олохун тийэх күннэригэр ыарыы ыар тыһыныгар хам ыллара сытан, биридэ да ынчыктаабакка, суламмакка тулуурдаахтык бу күн сириттэн барахтаата.

Күндү бырааптытын наһаа да суохтаатыбыт. Күндү бырааптыт, убайбыт үтүө-мааны, кыраҕа-кыаммакка кыһамныыта, итии-сылаас таптаһа хаһан да умнуулду суоҕа, сырдык мөссүөнэ өйбүтүгэр-санаабытыгар баар буолуо.

Эдьийдэрэ, балтылара, бырааттара, сиэннэрэ

Биһиги бииргэ төрөөбүт күндү, саамай тапталлаах кыра балтыбыт Дуня бу ый 25 күнүгэр орто дойдуттан уһун, ыарахан ыарыттан барбыта 1 сылын туолла.

Дьылҕа-хаан онгоһуута ыарахан даһаны, бу биер сыл устата Дунябыт, оҕобут туһунан санаабатах-ахтыбатах күммүт суоҕа буолуо. Сарсыарда эрдэ, киэһэ хойут син биер санаан кэлэ турабыт. Оннук киһи өйүгэр-санаатыгар хаалар курдук кэрэ, нарын киһи этэ. Оҕо эрдэбиттэн талааннаах, сыты-хотуу, эйэҕэс-элэккэй этэ. Оҕону кытта оҕо, кырдыҕаһы кытта кырдыҕаһас, дьонго-сэргэҕэ наар көмөлөһө, сүбэли сатыыр идэлээҕэ. Ол иһин элбэх доҕордооҕо, дьүөгэлэрдээҕэ. Оскуолаҕа үөрэнэр кэмигэр Үөдэйгэ олус актыыбынай оскуола биер бастын спортсменката, ырыаһыта, үңкүүлүүр да этэ. Кинини кытта алтыспыт доҕотторо, дьүөгэлэрэ, аймахтара бары да суохтаатыбыт. Кини куруук итии чэйэ, миннигэс астаах остуола, көрдөөх-нардаах кэпсээнэ, сүбэтэ-амата, көмөтө наада курдук. Кэргэн, ийэ, эбээ быһытынан олохун бүтэһик күнүгэр диэри, дьиэ кэргэнигэр болжомото, эрэлэ, көмөтө баһаам этэ. Доруобуйта айгыраабатара буоллар өссө да оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар көмөлөһө олоуро этэ.

Күндү оҕобут, балтыбыт би-

ниги сүрэхпитигэр өрүү тыһынаах, өрүү аттыбытыгар баар курдук санаахпыт, умнуохпут суоҕа. Бьдан дьылларга бырастыы, быраһаай.

Бары көмөлөспүт, өйөөбүт бар дьоммутугар өссө төгүл махтал буоллун. Доруобай, дьоллоох буолуо.

Бииргэ төрөөбүт эдьийдэрэ, убайдара, чугас аймахтара

Алтынны 25 күнүгэр биһиги бииргэ үөрэммит дьүөгэбит Егорова-Ноговицына Дуня бу орто дойдуттан ыарахан ыарыттан барбыта биер сылын туолар.

Бииргэ үөрэммит дьүөгэбитин төһө да суохтаатарбыт сырдык кэриэһигэр ахтан-санаан ааһыахпытын баһарабыт. Дуняны кытта 10 сылы быһа эн-мин дэһиһэн оскуоланы бииргэ 1978 с. бүтэрбиппит. Бииргэ үөрэммит дьүөгэбит Дуня түргэн туттуулаах, сангаран-ингэрэн, уопсай тылы була охсор, сыты-хотуу кыыс этэ. Кини күлэн-үөрэн хараһын киэнник көрдө да, киһи сүргэтэ көтөбүллэр. Бэйэтигэр сөп гына ыһ-ыраастык таннара. Ырыаһыт, тойуксут. Оскуола концерта кинитэ суох ааспата. Дуня оҕо эрдэбиттэн культура үлэһитэ буолара биллэрэ. Ол курдук сылын аайы ытылллар самодетельность концерны сүрүн кыттыылааҕа буолара. Идэтин сөпкө тайанан сөбүлүүр үлэтигэр үтүө суобастаахтык, туох баар дьовурун ууран туран үлэлээбитэ.

Күндү дьүөгэбит Дуня, үтүө санаалаах, олус элэккэй майгылаах, кылааспытын иилир-сағалыыр биер бастыгтан бастынмыт. Бииргэ үөрэммит оҕолорун түмэн күлэ-үөрэ, мичилийэ сылдыарын бу баар курдук саныыбыт. Барыбытын сыллаан, кууһан бу кириэн кэлэрин бу баарды өйдүүбүт. Олохун аргыһын Коляны көрсөн 3 оҕолонон, эбээ дэттэрэн, миннигэс сиэннэрин көрсөн бу кылгас да буоллар дьоллоох олозу олорон ааста диибит.

Күндү бииргэ үөрэммит дьүөгэбитин өрүү ахта-саныы сылдыахпыт.

Оҕо сааспыт доҕоро Умнубаһыт биһиги Оскуолаҕаҕы сылларбыт Кэрэ-кэриэс кэмнэрин Эйэҕэс элэккэй майгылаах, Истинг сылаас сыһыангын, Ылаам ырыа аргыстаах Үөрбүт-көһпүт күннэргин.

1978 с. бииргэ үөрэммит доҕотторун

Бу дьыл алтынны 26 күнүгэр биһиги тапталлаах оҕобут, икки кырачаан оҕо амарах аҕалара, бырааптыт, Нам улуунун, Көбөкөн нэһилиэтин олохтооҕо Лукинов Николай Иннокентьевич баара-суоҕа 21 сааһыгар орто дойдуттан соһумардык, хомолтолоохтук суох буолбута биер сылын туолар.

Биһиги Колинкабыт 1993 сыллаахха атырдыах ыйын 29 күнүгэр Нам улуунун Көбөкөнүгэр түүрт оҕолоох ыалга — Марфа Прокопьевна уонна Иннокентий Иннокентьевич Лукиновтарга төрдүс кыра оҕонон күн сириин көрбүтэ.

Оҕо эрдэбиттэн үөрэххэ дьяныардаах, үлээҕэ сыстаҕас, чаһылхай ситиһиллэрдээх, элбэҕи эрэннэрэр оҕобут этэ. Кини

тохсус кылааска диэри Көбөкөн орто оскуолатыгар хаачысты-балаахтык үөрэммитэ. Колябыт бары өттүнэн талааннаах оҕо этэ. Мааны майгылааҕа, үтүө санаалааҕа. Айылҕаттан бэрриллибит уруһуйдуур дьовурдаах буолан араас таһымнаах конкурстарга, быыстапкаларга кыттан бириистээх миэстэлэргэ тиксэрэ, наһарадаланара. Спорт көрүнгэр волейболу ордорон үгүс күрэхтэһиилэргэ кыттар. 9-с кылаас кэнниттэн Нам улустааҕы гимназиятыгар кириэн элэккэй майгылаах, үөрөҕөр олус кыһамныылаах буолан коллективка түргэнник кириэн, элбэх доҕордонон, икки сыл үчүгэйдик үөрэммитэ.

2011 с. оскуолатын бүтэрэн олох киэн аартыгар үктэммитэ. Үрдүк үөрэх кыһатыгар туттарсан, Ураллааҕы Государственной Хайаны чинчийэр университетка, Екатеринбург куоракка үөрэнэ барар буолан дьолломмута, дьонун үөрдүбүтэ. Олоххо актыыбынай позициялааҕа, устудьунууру сылларыгар элбэх мероприятиеларга, күрэхтэһиилэргэ көхтөөхтүк кыттар. Кини тула элбэх доҕордоох-атастаах этэ.

Иккис курска сылдьан олохун аргыһын көрсөн, тапталлаах Машатынаан сайын дойдурларыгар кэлэн ыал буолбуттара. Амма улуунугар Софронеевтар дьиэ кэргэнгэ мааны күтүөт буолбута. Коля — тапталлаах кэргэн, икки кырачаан оҕо амарах аҕата этэ, дьиэ кэргэнин инники күөһүнэ тутара. Дойдутун, дьонун сүрдээһин ахтара, таптыыра, сайын каникулга кэллээгин оҕолуу мэнниктиирэ, оттуура, балыктыы, бултун айылҕаҕа сылдыарын сөбүлүүрө.

Алтынны ый 11 күнүгэр соһумар сурах чугас дьонун сүрэхпитин хайыһыта. Оҕобут сидьин киһи илиититтэн доруобуйта улаханник эчэйэн Екатеринбург куорат балыһатыгар икки нэдиэлэ өйө суох комаҕа сытаахтабыта, олох иһин охсуһа сатаабыта. Икки нэдиэлэ устата ийэ, аҕа төһөлөөх Үрдүк Тагараттан үгэн-сүктэн көрдөһөөхтөөбүпүт буолуой, оҕобут ыраах, тэйичи дойдуга баран суорума суолланна, көмүс чычаахпыттар аттыгар буолар, көмөлөһөр кыахпыт суоҕуттан төһөлөөх айманныбыт, абардыбыт, харааһынныбыт этэй. Күндү оҕобут сырдык тыһына быстарыгар аттыгар тапталлаах кэргэнэ, убайа баара арыый уоскутар.

Алтынны 26 күнүгэр 2014 сыллаахха баара-суоҕа 21 эр сааһыгар үөрэ-көтө сылдьан тапталлаах оҕобут, бырааптыт күн сириттэн барбыта биһиэхэ барыбытыгар ыар сүтүк.

Коляны билэр дьонго, табаарыстарыгар, бииргэ үөрэммит доҕотторугар, үөрэппит учууталларыгар кини туһунан үтүө өйдөбүл хааларыгар биҕэ эрэллээхпит. Кини кылгас гынан баран чаһылхай олозу олорон ааста. Кини аатын оҕолоро ааттаһахтара, кини ситэ олоботоох олохун ыччаттара салгыахтара.

Тапталлаах оҕобут, кэргэнин, аҕабыт, бырааптыт сырдык мөссүөнэ, сайаҕас майгыта барыбытыгар истин таптала, өйбүтүгэр, сүрэхпитигэр өрүү тыһынаах, үтүө өйдөбүл буолан сылдыар.

Ийэтэ, аҕата, оҕолоро, кэргэнэ, бииргэ төрөөбүтүгэрэ, аймахтара

БИЛЭРИИЛЭР

® Продаю тентовый УАЗ, 2000 г.в., мосты военные и одноосный прицеп для трактора МТЗ. Тел. 89142202581

Миэхэ биер саадыҕай тыһы борооску турар. Сүтүктээх дьон кэлэн ылын. Тел. 89841170513

Считать недействительными утерянные удостоверения ветерана тыла и «Вдова ВОВ» на имя Дьяконовой Анастасии Афанасьевны

Уважаемые жители и гости Намского улуса! Радые сообщить вам, что 30 и 31 октября 2015 года состоится выставка-продажа разнообразных женских, мужских, детских шапок, унтов, спилковой обуви от концерна «Сахабулт» в кинотеатре «Сардана» с 10.00 до 18.00 ч. Приходите! Подготовьтесь к зиме вместе с «Сахабулт»!

® Продаем участок Көччү 2 — 300 т.р., реальному покупателю — хороший торг. Тел. 89248605079, 89143012135

® Продам песок: речной, горный. Тел. 89644232507

<p>Таптыыр уолбут, убайбыт, таайбыт, Нам селотун Ытык киһитэ, Саха республикатын культуранын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>ЯДРЕЕВ Владимир Романович б.д. алтынны 22 күнүгэр эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр, кыһыгар, күтүөтүгэр, сиэннэригэр, аймахтарыгар, доҕотторугар, бары билэр дьонноругар дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Ядревтар, Кондратьевтар, Павловтар</p>	<p>Учууталбытыгар, кылааспыт салайааччытыгар, педагогическэй үлэ ветераныгар Находкина Валентина Дмитриевнага уола</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич ыалдьан соһумардык олохтон барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>1979 с. Салбан 8 кылаастаах оскуолатын бүтэрбиттэр</p>
<p>Нам селотун Ытык киһитэ, Саха республикатын культуранын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>ЯДРЕЕВ Владимир Романович ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан Нам селотун дьаһалтатыгар бииргэ үлээбит убаастыыр дьоммутугар Рамса Романовнага, Торий Афанасьевичка, киһилэр дьиэ кэргэттигэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Муксунова Е.Н., Кондратьева Т.А.</p>	<p>И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатын коллектива бииргэ үлэлиир коллегаларытыгар Ирина Сергеевна Находкинага уонна Андрей Анатольевич Наховка тапталлаах убайдара</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич соһучу ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p>
<p>Өр сылларга бииргэ ыаллы олохтоо убаастабыллаах Анна Дмитриевнага, Дмитрий Панкратьевичка, Оксана Панкратьевнага уонна киһилэр дьиэ кэргэттигэр тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, 1 Хомустаах олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана</p> <p>КОРЯКИН Панкратий Петрович уһуннук, ыараханник ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Муксуновтар, Аргуновтар, Павловтар</p>	<p>Чугастык саныыр дьүөгэбитигэр, коллегабытыгар, учууталбытыгар Находкина Валентина Дмитриевнага таптыыр оҕото, кыргыттарыгар Ираба, Надежда убайдары, киһитигэр Софьяга кэргэнэ, сиэннэригэр аҕалара</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич ыарахан ыарыттан соһумардык өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиздэбит. Аһыгытын тэҥнэ үлээбиттэр.</p> <p>М.С. Баишева, С.Р. Леонтьева, Г.А. Дьяконова, З.М. Ван-Син-Чин, М.В. Протопопов, С.Н. Федорова, Л.М. Жиркова, Т.К. Данилова</p>
<p>Убаастабыллаах коллегабыт Корякин Дмитрий Панкратьевичка уонна кини дьиэ кэргэттигэр тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, үлэ, тыыл ветерана</p> <p>КОРЯКИН Панкратий Петрович ыараханник ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Нам селотун дьаһалтатыгар бииргэ үлээбиттэрэ</p>	<p>Бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Куличкина Софья Дмитриевнага уонна оҕолоругар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Нам улуунун почтовой сибээс үлэһиттэрэ</p>
<p>Тапталлаах оҕом, убайбыт</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр Соняга, оҕолоругар Маринага, Изаба, Эльмирага, сиэннэригэр Артылбанга дириг кутурбаммытын биллэрбипт.</p> <p>Бары аймахтарыгар, доҕотторугар, билэр дьонугар диригник курутуулар туһунан иһитинэрбипт.</p> <p>Ийэтэ, балтылара, күтүөттэрэ</p>	<p>Өр сылларга бииргэ үлээбиттэр чугастык саныыр убаастыыр коллегабытыгар Анна Дмитриевна Дмитриевага тапталлаах кэргэнэ</p> <p>КОРЯКИН Панкратий Петрович ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>1 Хомустаах орто оскуолатын ветеран учууталара Семенов А.А., Алексеева Г.Г., Степанова М.Г., Иванов М.Е., Неустрова Е.И.</p>
<p>Убаастыыр, таптыыр эдьийиҕитигэр Находкина Валентина Дмитриевнага, балтыларытыгар Ираба, Надежда, кэргэннэригэр Соняга, оҕолоругар, сиэннэригэр тапталлаах бырааптыт</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит. Аһыгытын тэҥнэ үлээбиттэр.</p> <p>Аймахтаргыт Намтан Поповтар, Захаровтар, Мэнэгтэн Назаровтар, Тихоновтар, Шишигиннар, Уенээ Бэстэхтэн Назаровтар</p>	<p>«Хомустаах 1-кы нэһилиэгэ» муниципальнай тэриили дьаһалтата, нэһилиэк ветераннарын сэмбэтэ эр сылларга «Нам» совхозка таһаарылаахтык үлээбиттэр, нэһилиэк «Бочуотун кинигэтигэр» кирибит үлэ, тыыл ветерана</p> <p>КОРЯКИН Панкратий Петрович уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнага, уолугар Дмитрий Панкратьевичка, кыһыгар Оксана Панкратьевнага, сиэннэригэр уонна чугас бары доһунугар дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p>
<p>Күндү санаспытыгар Находкина Валентина Дмитриевнага, кыргыттарыгар Ираба, Надежда тапталлаах убайдара</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Намтан, Хангаластан Находкиннар</p>	<p>Искренне соболенуем Ани Дмитриевне Дмитриевой, Оксане Панкратьевне, Дмитрию Панкратьевичу Корякиным, внукам Климу, Ани, Дарине в связи с кончиной на 85-м году жизни после тяжелой болезни любимого мужа, отца, дедушки, прадедушки, ветерана труда и тыла</p> <p>КОРЯКИНА Панкратия Петровна. Скорбим вместе с вами.</p> <p>Баишевы, Ивановы, О-жи-хо</p>
<p>Убаастыыр, таптыыр эдьийиҕитигэр Находкина Валентина Дмитриевнага, кыргыттарыгар Ираба, Надежда тапталлаах убайдара</p> <p>КУЛИЧКИН Александр Сергеевич эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Намтан, Хангаластан Находкиннар</p>	<p>Убаастыыр коллегабыт РСФСР норуотун үөрэҕиритин туйгуна, «Учууталлар учууталлара», Саха республикатын үөрэхтэһин систематын Бочуоттаах ветерана Дмитриева Анна Дмитриевна тапталлаах кэргэнэ эр сылларга «Нам» совхозка таһаарылаахтык үлээбиттэр</p> <p>КОРЯКИН Панкратий Петрович уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар, чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Д.Ф. Алексеев аатынан 1 Хомустаах орто оскуолатын коллектива, ветераннара</p>

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбууааччы — 41496,
хаһыаты тангы — 41332,
бухгалтерия — 41141,
факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПШ №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кирибит суруктар төнөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биер буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууна, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат
РИС таһылына, таһылына уонна бэчээттир сыһаар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 2,5 бэчээт. лис
Көңүл сыананан атыһыланар
Индекс — Р0005. Тираһа — 1472
Бэчээккэ илии баттаньтын графига —
12:00 ч. 23.10.2015 с.
Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 23.10.2015 с.